

Nota: pentru o navigare mai ușoară folosiți opțiunea „Pages” în fereastra Adobe Acrobat Reader-ului, din partea stânga, lateral.

BULETIN¹ Nr. 31:

NOUTĂȚI ÎN DOMENIUL LIBERTĂȚII DE EXPRIMARE ȘI A DREPTULUI LA INFORMARE

iulie – august 2008

Cuprins:

[Noutăți legislative](#) - pag.2-3

[Practica Curții Europene a Drepturilor Omului](#) – pag. 4-50

[Acte normative](#) – pag. 51-64

¹ [Buletinul este disponibil în limbile română și rusă](#)

produs de Serviciul Juridic, CIJ, cu suportul financiar al Opend Society Institute și Swedish Helsinki Committee for Human Rights
autor: Doina Costin

Centrul Independent de Jurnalism

Denumirea actului	Data adoptării	Publicat în Monitorul Oficial al R.M. Nr.	Note
LEGI, HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI, DECRETE ALE PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA			
<u>LEGE</u> privind modificarea și completarea Legii nr.17-XVI din 15 februarie 2007 cu privire la protecția datelor cu caracter personal	nr. 141-XVI din 26.06.2008	Monitorul Oficial nr.140-142/572 din 01.08.2008	Legea nr.17-XVI din 15 februarie 2007 cu privire la protecția datelor cu caracter personal (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.107-111, art.468), se modifică și se completează.
<u>HOTĂRÎRE</u> asupra raportului cu privire la activitatea Consiliului Coordonator al Audiovizualului în anul 2007	nr. 159-XVI din 04.07.2008	Monitorul Oficial nr.122-124/481 din 11.07.2008	Se ia act de raportul cu privire la activitatea Consiliului Coordonator al Audiovizualului în anul 2007. Consiliul Coordonator al Audiovizualului va analiza propunerile înaintate de organele de lucru ale Parlamentului și de deputați și va elabora, în termen de 2 luni, un program de măsuri în vederea optimizării activității sale, precum și a tuturor instituțiilor audiovizualului din țară.
<u>LEGE</u> cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	nr. 182-XVI din 10.07.2008	Monitorul Oficial nr.140-142/578 din 01.08.2008	Se aprobă Regulamentul Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, conform anexei nr.1; structura Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, conform anexei nr.2; personalul-limită al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, în număr de 21 de unități.
ACTE EMISE DE ALTE AUTORITĂȚI PUBLICE ALE REPUBLICII MOLDOVA (CONSILIUL COORDONATOR AL AUDIOVIZUALULUI)			

Centrul Independent de Jurnalism

<p><u>DECIZIE</u> cu privire la eliberarea autorizației de retransmisie pentru „INTERMEDIA” SRL</p>	<p>nr. 63 din 25.06.2008</p>	<p>Monitorul Oficial nr.122-124/362 din 11.07.2008</p>	<p>Cererea repetată a întreprinderii „INTERMEDIA” SRL din mun.Chișinău (director Reabov V.) privind eliberarea Autorizației de retransmisie pentru distribuirea prin satelit a programelor canalului „Ren TV” din Federația Rusă SE RESPINGE (S-a votat: 1 pro, 6 contra).</p>
<p><u>DECIZIE</u> cu privire la retragerea licenței de emisie eliberate întreprinderii „Elecservice-prim” SRL din mun.Bălți pentru studioul TV prin cablu „ESP” din aceeași localitate</p>	<p>nr. 68 din 25.06.2008</p>	<p>Monitorul Oficial nr.122-124/363 din 11.07.2008</p>	<p>Se retrage Licența de emisie seria A MMII, nr.013437 din 12.04.2005, eliberată întreprinderii „Elecservice-prim” SRL din mun.Bălți pentru studioul de televiziune prin cablu „ESP” din aceeași localitate.</p>
<p><u>DECIZIE</u> cu privire la serviciile de programe difuzate de canalul TV „Боец” (Federația Rusă)</p>	<p>nr. 69 din 25.06.2008</p>	<p>Monitorul Oficial nr.122-124/364 din 11.07.2008</p>	<p>Revocarea Deciziei CCA nr.27 din 22 februarie 2007 cu privire la serviciile de programe difuzate de canalul TV „Боец” (Federația Rusă), solicitată de Asociația Patronală a Radiodifuzorilor din Republica Moldova, nu a întrunit numărul necesar de voturi (S-a votat: 3 pro, 4 contra).</p>
<p><u>DECIZIE</u> cu privire la modificarea Deciziei „Cu privire la relațiile contractuale de locațiune dintre distribuitorii de servicii audiovizuale” nr.14 din 12 februarie 2008</p>	<p>nr.70 din 25.06.2008</p>	<p>Monitorul Oficial nr.122-124/365 din 11.07.2008</p>	<p>Decizia nr. 14 din 12.02.2008 a Consiliului Coordonator al Audiovizualului (Monitorul Oficial, nr.69-71 din 04 aprilie 2008), se modifică după cum urmează: În partea de constatare, cuvintele „Legii cu privire la arendă nr.861-XII din 14.01.92” se substituie prin cuvintele „Codului civil nr.1107-XV din 06.06.2002”.</p>

PRACTICA JUDICIARĂ INTERNAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL LIBERTĂȚII DE EXPRIMARE ȘI DREPTULUI LA INFORMARE*

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

FOKA *versus* TURCIA

(Cererea nr. 28940/95)

24 iunie 2008

La data întocmirii materialelor, ea locuia singură în casa familiei sale în satul Ayia Triada, Yialloussa, în regiunea Karpas din nordul Ciprului. Ea a fost profesoară la o școală primară greco-cipriotă din acel sat.

Părțile prezintă diferit circumstanțele de fapt ale cauzei.

Versiunea circumstanțelor cauzei prezentată de reclamantă

În decembrie 1994, reclamanta și-a petrecut sărbătorile de Crăciun cu membrii familiei sale în sudul Ciprului. Pe 13 ianuarie 1995, ea a fost transportată de un autocar al Crucii Roșii împreună cu alți greco-ciprioți la Ledra Palace – punct de trecere în Nicosia. De acolo, urmau să fie transportați la Ayia Triada de un autocar condus de un locuitor al Turciei.

La baricada păzită de poliția și vama Turciei și/sau a „Republicii Turce a Ciprului de Nord” („RTCN”), reclamanta și alte cinci sau șase doamne de origine greco-cipriotă care se aflau cu ea în autocar au fost percheziționate. Când vameșii au cerut să percheziționeze reclamanta din nou ea s-a opus susținând că fusese deja percheziționată și nimic nu a fost depistat asupra sa. Ea a fost condusă într-o încăpere mică de lângă baricadă, unde i s-a spus că va fi percheziționată de colaboratori ai poliției. Reclamanta continua să se opună percheziției repetate. Funcționarii au încercat să așeze reclamanta cu forța într-un autovehicul privat. Ea s-a opus și a început să strige. Funcționarii i-au acoperit gura cu mâinile și au început să o lovească peste mâini și picioare pentru a o forța să urce în mașină. Ei au împins-o în mașină cu capul înainte și apoi au apucat-o de picioare, astfel încât picioarele îi erau ridicate, iar tălpile erau îndreptate spre acoperișul autovehiculului.

Ulterior, reclamanta a fost condusă într-o clădire care părea să fie o secție de poliție. Geanta i-a fost minuțios percheziționată și de câte ori dorea să vadă ce făceau colaboratorii poliției era lovită pe cap și umeri de o persoană care după cum reclamanta a înțeles din discuțiile între colaboratorii prezenți era

* Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului în limba engleza și/sau franceză pot fi găsite la www.echr.coe.int

Centrul Independent de Jurnalism

membră a serviciului secret turc. Reclamanta a fost condusă într-o cameră adiacentă unde a fost interogată și umilită. După ce interogatoriul s-a încheiat reclamantei i s-a restituit geanta goală. Colaboratorii și-au păstrat o parte din banii ei – 120 lire cipriote (CYP) din cele 300 CYP pe care îi avea în geantă.

Ulterior colaboratorii poliției au dus-o în același automobil la autocarul care urma să o transporte la Ayia Triada. Dat fiind faptul că nu se simțea bine ea a rugat să i se permită să se întoarcă în Ciprul de Sud. Auzind acestea, colaboratorii poliției au început din nou să o lovească și au forțat-o să urce în autocar. Una dintre doamnele aflate în autocar le-a spus: „Dați-i drumul, de altfel o veți ucide”.

Ajungând la Ayia Triada, reclamanta a rugat să fie însoțită la un medic turc-cipriot de lângă Yialloussa, dar i s-a refuzat. În ziua următoare un cetățean grec-cipriot a însoțit reclamanta la medicul sus-menționat. Medicul i-a prescris tratament, însă, a refuzat să confirme existența echimozelor pe corpul său.

În nopțile ce au urmat, cineva a aruncat cu pietre în casa reclamantei.

Pe 18 ianuarie 1995, reclamanta a fost vizitată la școala de la Ayia Triada de către reprezentanții organizației „Medicii Lumii”, cărora le-a arătat echimozele de pe picioare, mâini și cap.

Peste o săptămână un reprezentant al Forțelor Națiunilor Unite de Menținere a Păcii în Cipru (FNUMPC) a vizitat reclamanta și a raportat existența echimozelor și petelor de sânge pe genunchi și șolduri. Pe 20 ianuarie 1995, unui reprezentant medical al FNUMPC nu i s-a permis să viziteze reclamanta. Totuși i s-a permis să o viziteze pe reclamantă pe 30 ianuarie 1995. În mod corespunzător, reprezentantul medical a vizitat reclamanta și a examinat-o pe 31 ianuarie 1995. Reclamanta a anexat o „notă la dosar” în acest context, eliberată pe 13 februarie 1995 de Ramura umanitară a FNUMPC.

Reclamanta susținea că era permanent urmărită de poliția locală și suspusă persecuțiilor, inclusiv era amenințată că va fi expulzată din Ciprul de Nord sau ucisă.

În scrisoarea din 10 august 2000, avocatul reclamantei a informat Curtea că în mai 1997 reclamanta avea nevoie de tratament medical urgent, pe care l-a urmat în sudul Ciprului. Militarii turci și autoritățile RTCN nu i-au permis să se întoarcă acasă la Ayia Triada și, de aceea, reclamanta locuiește, de atunci, în Nicosia.

Versiunea circumstanțelor cauzei prezentată de Guvern

Pe 16 decembrie 1994, reclamanta, împreună cu alți doi profesori de la școala primară de la Karpas și nouă elevi, a trecut hotarul Ciprului de Sud prin punctul de trecere Ledra Palace. Două zile mai târziu, grupul a zburat pentru câteva zile în Grecia într-o excursie organizată de autoritățile greco-cipriote și/sau grecești, pentru a participa la diferite campanii anti-turcești, care au fost pe larg mediatizate.

Centrul Independent de Jurnalism

Pe 13 ianuarie 1995 la ora 12.30 reclamanta care se întorcea din Ciprul de Sud în Ciprul de Nord, a fost supusă la punctul de trecere Ledra Place unui control de rutină de către poliția și serviciul imigrare turco-cipriot. Când funcționarii au întrebat reclamanta dacă avea ceva de declarat răspunsul ei a fost negativ. Când ei au rugat-o să le prezinte geanta pentru percheziție ea a refuzat nepermițând funcționarilor să-și exercite atribuțiile de serviciu. Astfel, a fost comisă o încălcare a legilor RTCN (articolul 177 al Codului vamal și a accizelor nr. 37 din 1983).

La sosirea colaboratorului de poliție de gen feminin reclamanta continua să se opună. Atunci a fost rugată să urmeze colaboratorii secției de poliție Lefkoşa (Saray Önü) pentru cercetări ulterioare. Reclamanta s-a opus și a început să protesteze și să strige că nu recunoaște nici o autoritate din Cipru de Nord. Ulterior, ea a fost însoțită la o mașină a poliției. Ea a refuzat să urce în mașină și a spus că dorește să se întoarcă în Cipru de Sud. Apoi reclamanta a fost transportată la secția de poliție. Poliția turco-cipriotă a aplicat doar forța rezonabilă și necesară în acel caz. Reclamanta putea să-și cauzeze răni în efortul său de a se opune percheziției corporale și de a fi dusă la secția de poliție. Acest lucru nu era vădit dat fiind faptul că ea purta ciorapi groși și întunecați.

Fiind la secția de poliție reclamanta continua să acționeze irațional opunându-se colaboratorilor poliției și împingându-i. În cele din urmă, o colaboratoare a poliției i-a percheziționat geanta. Ea a descoperit șase coliere de argint și patru cruci de aur – obiecte impozabile pe care reclamanta a refuzat să le declare. Reclamanta a fost de acord să achite echivalentul a 9.000.000 lire turcești în calitate de taxă vamală și/sau amendă. Mai mult ca atât, în geanta sa au fost descoperite diferite alte obiecte, cum ar fi cărți și broșuri. S-a constatat că acestea conțineau materiale anti-turcești, rasiste și defăimătoare destinate pentru instigarea la ură rasială și agravarea relațiilor inter-comunitare. Autoritățile au încercat, apoi, să efectueze o percheziție corporală căreia reclamanta i s-a opus. Reclamanta a agresat colaboratoarea poliției care a cerut ajutorul altor polițiști. În cadrul percheziției corporale în haina reclamantei au fost descoperite casete audio ascunse. Autoritățile au păstrat toate obiectele pentru cercetări ulterioare. Reclamanta a fost reținută doar pentru o perioadă temporară necesară pentru a duce la bun sfârșit în condiții adecvate percheziția și pentru a o calma. Reclamanta nu s-a aflat în stare de arest în perioada dată și i s-au oferit băuturi răcoritoare pe care a refuzat să le consume.

Achitând amenda reclamanta s-a întors în satul ei cu autocarul cu alți greco-ciprioți.

Pe 15 ianuarie 1995 reclamanta a vizitat centrul medical de la Rizokarpasso (Dipkarpaz) și a solicitat efectuarea unei expertize medicale pentru a certifica faptul că ea a fost agresată. Medicul de gardă care nu era un practician privat s-a oferit să examineze reclamanta dacă ea intenționa să depună o plângere la poliție. Medicul a examinat reclamanta și a notat rezultatele examinării pe un formular al poliției. Cu toate acestea, reclamanta nu a depus nici o plângere autorităților turco-cipriote și nu a vizitat nici un medic înainte sau după 15 ianuarie 1995. Pe 31 ianuarie 1995 ea a fost examinată de un medic al Națiunilor Unite în prezența unui alt medic turco-cipriot la centrul medical de la Rizokarpasso (Dipkarpaz). Guvernul a anexat raportul medical al NU din 31 ianuarie 1995 privind interviuarea și examinarea de rutină a reclamantei de un medic al NU în prezența unui alt medic local. Raportul specifică că „pe spatele și piciorul drept al reclamantei erau zgârâieturi”.

Cei patru reprezentanți ai organizației „Medicii Lumii”, un cetățean american, unul suedez și doi francezi, au intrat pe teritoriul RTCN în calitate de turiști care intenționau să se deplaseze la Kyrenia, dar, contrar declarației sale făcute autorităților RTCN, au închiriat un autoturism și au vizitat locul în cauză.

Centrul Independent de Jurnalism

Pe 25 ianuarie 1995 cărțile, broșurile și fotografiile ridicate de la reclamantă pe 13 ianuarie 1995 i-au fost restituite în prezența reprezentanților satului de origine greco-cipriotă. Cu toate acestea, autoritățile turco-cipriote au păstrat trei casete, două cărți broșate, o agendă și o vedere, pe care le-au considerat ca obiecte ce pot fi folosite pentru instigare la ură rasială și ostilitate anti-turcească. Casetele înregistrate a căroră a fost făcută în Grecia conțineau cântece și poezii dedicate așa-numitor greci din Pontus, care, chipurile, locuiau în regiunea Mării Negre a Turciei, mișcării Organizației Naționale a Luptătorilor Ciprioți (ONLC) și celor uciși în urma acțiunilor teroriste împotriva britanicilor. Alte articole vizau propaganda și ilustrau harta Ciprului al cărui hotarul era marcat cu sânge.

În martie 1997 când reclamanta a demisionat din funcția de profesor între autoritățile greco-cipriote și turco-cipriote au fost făcute aranjamente privind suplinirea funcției de profesor ocupate de ea. De atunci reclamanta locuiește în Cipru de Sud.

Din 23 aprilie 2003 autoritățile RTNC au întreprins măsuri noi privind trecerea frontierei din Cipru de Nord în Cipru de Sud și viceversa prin anumite puncte de trecere. La prezentarea documentului de identitate greco-ciprioții acum au acces liber la nordul țării, iar turco-ciprioții la sudul acesteia.

Documentele prezentate de Guvern

Guvernul a prezentat Curții câteva documente, în special, raportul colaboratorului de poliție Pervin Gürler în care se constată că reclamanta permanent insulta Turcia și obișnuia să aducă steagul grecesc la lecții; precum și o declarație a colaboratorului vamal Sultan Barbaros potrivit căreia reclamanta a început să înjure cu voce tare funcționarii și națiunea turcă în general. Sergentul de poliție Halit Kocanoglu a constatat că reclamanta a refuzat să-i fie percheziționată geanta și a provocat probleme. Sergentul de poliție Işin Sevindik a declarat că pe 13 ianuarie 1995 reclamanta a refuzat să-i fie percheziționată geanta. A început să strige și a fost condusă la secția de poliție. O declarație asemănătoare a fost făcută de inspectorul Adem Hasapoglu.

Terțul intervenient

Guvernul Ciprului a declarat, că cauza vizează tratamentul abuziv și intimidarea unei femei singuratice de către agenții Guvernului respondent motivați de originea etnică a reclamantei – uneia dintre pușinii greco-ciprioți domiciliați în regiunea enclavă. Acțiunile Turciei în cele din urmă s-au soldat cu succes dat fiind faptul că reclamanta a fost forțată să părăsească teritoriul ocupat.

Guvernul Ciprului a confirmat versiunea circumstanțelor cauzei descrise de reclamantă și a atras atenția asupra faptului că Guvernul respondent nu a prezentat nici o dovadă care ar contrazice spusele reclamantei.

Încălcarea articolului 3 al Convenției

Principii generale

Potrivit precedentului judiciar al Curții, pentru a fi aplicate prevederile articolului 3, maltratarea trebuie să atingă gradul minim de gravitate. Evaluarea unui astfel de grad minim de gravitate este relativă; ea depinde de toate circumstanțele de fapt ale cauzei, cum sunt durata maltratării, efectele sale fizice și mentale și, în unele cazuri, sexul, vârsta și starea sănătății victimei (vezi, cauza *Price c. Regatului Unit*, nr. 33394/96, § 24, CEDO 2001-VII; cauza *Mouisel c. Franței*, nr. 67263/01, § 37, CEDO 2002-IX; și cauza *Jalloh c. Germaniei* [GC], nr. 54810/00, § 67, 11 iulie 2006).

Pentru ca o pedeapsă sau tratamentul asociat cu aceasta să fie considerat „inuman” sau „umilitor” suferința sau umilința trebuie, în orice caz, să depășească acel element inevitabil al suferinței sau umilinței legat de o formă anume a unui tratament sau a unei pedepse legale (vezi cauza *Labita c. Italiei* [GC], nr. 26772/95, § 120, CEDO 2000-IV, și cauza *Saadi c. Italiei* [GC], nr. 37201/07, § 135, 28 februarie 2008).

Articolul 3 protejează valorile fundamentale ale societăților democratice. Spre deosebire de majoritatea clauzelor materiale ale Convenției și Protocoalelor nr. 1 și 4, articolul 3 nu prevede excepții și, potrivit articolului 15, nici o derogare de la prevederile acestuia nu este permisă chiar în cazul unei urgențe publice care pune în pericol viața națiunii (vezi cauza *Irlandei c. Regatului Unit*, hotărîrea din 8 ianuarie 1978, seria A nr. 25, § 163; cauza *Chahal c. Regatului Unit*, hotărîrea din 15 noiembrie 1996, *Sinteza Hotărîrilor și Deciziilor* 1996-V, § 79; cauza *Selmouni c. Franței* [GC], nr. 25803/94, § 95, CEDO 1999-V; cauza *Al-Adsani c. Regatului Unit* [GC], nr. 35763/97, § 59, CEDO 2001-XI; și cauza *Shamayev și alții c. Georgiei și Rusiei*, nro. 36378/02, § 335, CEDO 2005-III). Dat fiind faptul că interzicerea torturii și a tratamentului sau pedepsei inumane sau umiltoare este absolută indiferent de comportamentul victimei (vezi cauza *Chahal*, specificată mai sus, § 79, și cauza *Saadi*, specificată mai sus, § 127), caracterul infracțiunii comise de reclamant este irelevant pentru scopurile articolului 3 (vezi cauza *Indelicato c. Italiei*, nr. 31143/96, § 30, 18 octombrie 2001, și cauza *Ramirez Sanchez c. Franței* [GC], nr. 59450/00, §§ 115-116, 4 iulie 2006).

Curtea reiterează că, față de o persoană aflată sub controlul autorităților orice recurgere la forță fizică care nu a fost neapărat provocată de comportamentul său diminuează demnitatea umană și, în principiu, constituie o încălcare a dreptului prevăzut de articolul 3 al Convenției (vezi, *mutatis mutandis*, cauza *Ribitsch c. Austriei*, hotărîrea din 4 decembrie 1995, seria A nr. 336, § 38).

Curtea, de asemenea, constată că la aprecierea probelor aceasta, de regulă, aplică standardul probelor „în afara oricăror dubii rezonabile” (vezi cauza *Irlanda c. Regatului Unit*, specificată mai sus, § 161). Astfel de probe pot să fie rezultatul coexistenței unor concluzii solide, clare și concordante și a unor prezumții factuale similare incontestabile. Când acțiunile, în întregime sau în mare parte, țin de competența exclusivă a autorităților ca și în cazul persoanelor aflate sub controlul său, vor apărea prezumții factuale solide privind cauzarea leziunilor în timpul unui atare control (vezi, *mutatis mutandis*, cauza *Maslova și Nalbandov c. Rusiei*, nr. 839/02, § 99, 24 ianuarie 2008).

Într-adevăr, sarcina probațiunii, precum și a explicațiilor satisfăcătoare și convingătoare, poate fi privită ca o prerogativă a autorităților (vezi cauza *Ribitsch*, specificată mai sus, § 34, și cauza *Salman c. Turciei* [GC], nr. 21986/93, § 100, CEDO 2000-VII). În special, când o persoană aflată sub

Centrul Independent de Jurnalism

supravegherea poliției se plânge de cauzarea leziunilor corporale, atunci Guvernul respondent este obligat să prezinte argumente convingătoare sau credibile care ar sta la baza explicării sau justificării gradului de forță aplicată de agenții de ordine (vezi, *mutatis mutandis*, cauza *Rehbock c. Sloveniei*, nr. 29462/95, § 76, CEDO 2000-XII).

Aplicarea principiilor de mai sus în prezenta cauză

În cauza dată nu se discută faptul că urmare a unei încercări de a-i percheziționa geanta la punctul de trecere Ledra Palace în Nicosia, reclamanta a avut o confruntare fizică cu agenții „RTCN”, care efectuau percheziția. Cu toate acestea, părțile nu sunt de acord cu gradul confruntării date și motivele care o justifică.

În primul rând, Curtea notează că reclamanta a fost examinată de un medic al NU abia pe 31 ianuarie 1995, adică peste optsprezece zile după incident (vezi paragrafele 17 și 25 mai sus). Medicul a descoperit „zgîrîieturi” pe spatele și piciorul drept al ei. Luându-se în considerație timpul scurs între incident și examenul medical, Curtea nu poate ajunge la concluzia care ar fi în afara oricăror dubii rezonabile că leziunile descrise de medic erau cauzate de acțiunile colaboratorilor RTCN.

În orice caz, în opinia Curții zgîrîieturile descoperite pe corpul reclamantei sunt echivalate cu o confruntare fizică minoră care ar fi putut avea loc între ea și colaboratorii poliției. Nimic nu demonstrează că poliția a aplicat forță excesivă atunci când, în timpul exercitării atribuțiilor sale de serviciu, s-a confruntat cu pretinsul comportament violent al reclamantei. Curtea, de asemenea, ia în considerație faptul că reclamanta nu a putut să prezinte depoziții ale martorilor întru susținerea declarațiilor sale precum că ea a protestat împotriva percheziției fără a aplica violență față de colaboratorii RTCN. Versiunea Guvernului, în schimb, este confirmată de declarațiile colaboratorilor RTCN implicați în percheziția reclamantei (vezi paragrafele 30-34 mai sus).

Mai mult ca atât, Curtea consideră că gradul de intimidare pe care reclamanta l-ar putea simți fiind adusă cu forța la secția de poliție nu a atins gradul minim de gravitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Declarațiile privind aruncarea pietrelor în casa reclamantei (vezi paragrafele 15 și 49 mai sus) nu sunt dovedite și nu a fost prezentată nici o probă care ar confirma că Guvernul respondent urmează a fi învinuit de acțiunea dată.

Luând în considerație circumstanțele expuse, Curtea nu poate considera, în afara oricăror dubii rezonabile, că reclamanta a fost supusă tratamentului contrar prevederilor articolului 3 sau că autoritățile au recurs la forța fizică care nu a fost neapărat provocată de comportamentul reclamantei.

Prin urmare, încălcarea articolului 3 al Convenției nu a avut loc.

Încălcarea articolului 5 al Convenției

În primul rând, Curtea trebuie să stabilească dacă în cauza vizată a avut loc încălcarea dreptului la libertate și siguranță, prevăzut de articolul 5. Potrivit precedentului său judiciar, prevederea dată nu vizează doar limitarea libertății deplasării, prevăzută de articolul 2 al Protocolului nr. 4 (vezi cauza *H.M. c. Elveției*, nr. 39187/98, § 40, CEDO 2002-II).

Centrul Independent de Jurnalism

Pentru a determina dacă a avut loc privarea de libertate, drept punct de pornire trebuie să servească situația concretă a persoanei în cauză și trebuie să se ia în considerație un șir de factori din cauza concretă, cum sunt tipul, durata, efectele și modul de implementare a măsurii respective. Diferența între privațiunea de libertate și restricționarea libertății rezidă doar în gradul de intensitate și nu în natură sau esență (vezi cauza *Guzzardi c. Italiei*, hotărârea din 6 noiembrie 1980, seria A nr. 39, § 92; cauza *Ashingdane c. Regatului Unit*, hotărârea din 28 mai 1985, seria A nr. 93, § 41; și cauza *H.L. c. Regatului Unit*, nr. 45508/99, § 89, CEDO 2004-IX).

Chiar dacă nu este exclus faptul că articolul 5 § 1 poate fi aplicat privațiunii de libertate de o durată foarte scurtă (vezi cauza *X c. Germaniei*, nr. 8819/79, Decizia Comisiei din 19 martie 1981, Hotărâri și Rapoarte (DR) 24, pp. 158, 161), precedentul judiciar indică că prevederea dată se considera inaplicabilă cazurilor în care aflarea reclamantului la poliție a durat doar câteva ore și nu a depășit timpul strict necesar pentru efectuarea anumitor formalități (vezi, de exemplu, cauza *Guenat c. Elveției*, nr. 24722/94, Hotărârea Comisiei din 10 aprilie 1995, Hotărâri și Rapoarte (DR) 81, pp. 130, 134, și cauza *X c. Germaniei*, hotărârea specificată mai sus).

În cauza dată, reclamanta a fost adusă la secția de poliție de la punctul de trecere Ledra Palace. Potrivit versiunii Guvernului, acea măsură era necesară pentru a-i percheziționa geanta, pe care a refuzat să o arate autorităților. Percheziția genții și percheziția corporală au avut loc în incinta poliției. Câteva obiecte au fost confiscate și reclamanta a fost obligată să achite o amendă. Chiar dacă durata totală a aflării reclamantei la poliție nu este cunoscută, aceasta nu putea depăși câteva ore. După percheziție, ea, de fapt, a fost însoțită de un funcționar al RTCN la autocar, care, în cele din urmă a transportat-o la locul inițial de destinație. Mai mult ca atât, nu s-a demonstrat că reclamanta a fost forțată să stea la poliție pentru o perioadă de timp care să depășească timpul necesar pentru efectuarea percheziției și a formalităților administrative relevante.

Cu toate acestea, însuși Guvernul a recunoscut că reclamanta se împotriva fiind însoțită la secția de poliție și a refuzat să urce în autoturismul care, în cele din urmă, a transportat-o la poliție (vezi paragraful 22 mai sus). Dată fiind aplicarea forței pentru a obliga reclamanta să urce în autoturism, Curtea consideră că a existat un element de constrângere care a afectat nu doar libertatea reclamantei de deplasare, ci și libertatea sa, în general.

Prin urmare, reclamanta a fost privată de libertate potrivit articolului 5 al Convenției și prevederile articolului dat se aplică cauzei vizate.

Cât privește întrebarea privind conformarea prevederilor articolului 5 § 1, Curtea reamintește că prevederea dată presupune, în primul rând, „legalitatea” detenției care trebuie să corespundă procedurii prevăzute de lege. Convenția se referă la legislația națională și prevede obligația respectării normelor materiale și procedurale. Cu toate acestea, Convenția stipulează că orice formă de privațiune de libertate trebuie să corespundă scopului articolului 5, și anume, celui de protecție a persoanelor împotriva acțiunilor arbitrare (vezi cauza *Benham c. Regatului Unit*, hotărârea din 10 iunie 1996, *Rapoartele* 1996-III, §§ 40 și 42).

Reclamanta și intervenientul susțineau că, dat fiind faptul că „RTCN” nu este un stat legal și recunoscut pe plan internațional, nici o formă a privațiunii de libertate aplicată de reprezentanții săi nu poate fi privită ca „legală” în sensul Convenției (vezi paragrafele 67 și 71 mai sus).

Curtea reamintește că în cauza *Ciprului c. Turciei* (specificată mai sus, § 90), aceasta a constatat că evenimentele care au avut loc în Ciprul de Nord din 1974 ar putea fi caracterizate ca fiind drept o exercitare a autorității *de facto* a „RTCN”.

Centrul Independent de Jurnalism

Curtea reamintește că controlul general exercitat de Turcia asupra teritoriului Ciprului de Nord determină responsabilitatea sa pentru politicile și acțiunile „RTCN”, și că persoanele afectate de atare politici și acțiuni se află în „jurisdicția” Turciei pentru scopurile articolului 1 al Convenției, în consecință, Turcia purtând răspundere pentru încălcarea drepturilor prevăzute de Convenție, încălcări care are loc pe teritoriul dat. Nu ar fi compatibil cu o atare responsabilitate prevăzută de Convenție, dacă aplicarea sau executarea de către autoritățile „RTCN” a măsurilor procedurale civile, administrative sau penale în cadrul acestui teritoriu, ar fi negate sau tratate ca neavând nici o bază „legală” din punctul de vedere al Convenției.

Prin urmare, Curtea consideră că, ca și în cauza dată, când acțiunile autorităților „RTCN” sunt conforme legilor în vigoare pe teritoriul Ciprului de Nord, atare acțiuni ar trebui, în principiu, tratate ca având bază legală potrivit legii naționale pentru scopurile Convenției (vezi, în acest context, cauza *Djavit An c. Turciei*, hotărârea (nr. 20652/92, 20 februarie 2003), în care hotărârea privind încălcarea drepturilor reclamantului prevăzute de articolul 11 al Convenției a fost bazată pe lipsa oricăror legi sau măsuri în „RTCN”, care ar reglementa eliberarea turco-ciprioților, care locuiesc în Ciprul de Nord, a permiselor de trecere a hotarului în Ciprul de Sud; vezi, de asemenea, cauza *Adalı c. Turciei*, nr. 38187/97, §§ 273-274, 31 martie 2005). Concluzia dată, nici într-un caz, nu pune la îndoială viziunea comunității europene asupra creării „RTCN” sau faptul că guvernul Republicii Cipru rămâne unicul guvern legal al Ciprului (vezi cauza *Ciprul c. Turciei*, specificată mai sus, §§ 14, 61, 90).

Luând în considerație cele expuse mai sus, Curtea acum va examina circumstanțele de fapt ale cauzei din punctul de vedere al compatibilității acestora cu prevederile articolului 5 al Convenției.

În cauza dată, nu se discută faptul că reclamanta s-a opus perchezitiei genții sale de către autoritățile „RTCN” la punctul de trecere în Nicosia – Ledra Palace. Potrivit Guvernului respondent, comportamentul dat a permis organelor de poliție să o aresteze în conformitate cu articolul 14 (1) (c) al Codului de procedură penală, prevedere care permite arestul, fără un mandat de arest, a oricărei persoane care împiedică colaboratorului de poliție să-și execute atribuțiile de serviciu. Reclamanta și intervenientul nu au prezentat nici o probă care ar contesta argumentul dat.

Prin urmare, Curtea este de părerea că reclamanta a fost privată de libertate în conformitate cu procedura prevăzută de lege, „pentru a asigura executarea obligațiilor prescrise de lege” în sensul articolului 5 § 1 (b) al Convenției.

Curtea reiterează că în cauza dată nu există probe care ar demonstra că privarea de libertate a depășit timpul necesar pentru perchezitionarea genții reclamantei, aplicarea amenzii și efectuarea formalităților administrative respective. Respectiv, Curtea hotărăște că nu au avut loc acțiuni arbitrare. În acest context, Curtea notează că declarația intervenientului precum că scopul real al detenției a fost hărțuirea și intimidarea reclamantei este nejustificată.

În cele din urmă, Curtea notează că atât la punctul de trecere Ledra Palace, cât și la secția de poliție reclamanta fost rugată să prezinte geanta sa colaboratorilor de poliție care au declarat că doresc să o perchezitioneze. Chiar presupunând că reclamantei nu i s-au oferit nici un fel de explicații verbale sau scrise, date fiind circumstanțele vizate, motivele arestului său trebuiau să-i fie clare.

Prin urmare, în cauza dată încălcarea articolului 5 §§ 1 și 2 al Convenției nu a avut loc.

Încălcarea articolelor 9, 10 și 14 ale Convenției

Centrul Independent de Jurnalism

Curtea consideră că cererea dată trebuie, în primul rând, examinată prin prisma articolului 10 al Convenției.

Curtea consideră că confiscarea casetelor, cărților broșate, agendei și a hărții reclamantei a constituit o ingerință a autorității publice în dreptul ei la libertatea de exprimare, în special, în dreptul la obținerea și diseminarea informației și a ideilor. Dacă o atare ingerință nu corespunde criteriilor specificate în aliniatul 2 al articolului 10 aceasta constituie încălcare a Convenției.

În cauza dată, Curtea nu consideră necesar să stabilească dacă ingerința a fost „prevăzută de lege”. De fapt, chiar presupunând că aceasta ar fi prevăzută de lege oricum ar fi avut loc încălcarea articolului 10 din următoarele motive:

Pentru a se conforma prevederilor Convenției, o ingerință trebuie să urmărească unul sau mai multe scopuri legitime și să fie „necesară într-o societate democratică” pentru a atinge acel scop sau scopuri. În acest context, Curtea face referință la următoarele principii generale rezultate din precedentul său judiciar (vezi cauza *Pedersen și Baadsgaard c. Danemarcei* [GC], nr. 49017/99, §§ 68-70, CEDO 2004-XI, cu referințe ulterioare, și cauza *Rumyana Ivanova c. Bulgariei*, nr. 36207/03, § 57, 14 februarie 2008):

(a) Testul privind necesitatea într-o societate democratică presupune ca Curtea să determine dacă ingerința contestată era motivată de o necesitate socială stringentă. Statele contractante se bucură de o oarecare marja de apreciere pentru a judeca despre necesitatea unei ingerințe în materie. O astfel de marjă se dublează cu un control european, în același timp, referindu-se la legislația și la deciziile care o aplică. Prin urmare, Curtea este împuternicită să pronunțe o încheiere definitivă, prin care se va determina dacă „o limitare” este compatibilă cu libertatea de exprimare protejată de articolul 10.

(b) Sarcina Curții, în exercitarea controlului său, nu rezidă în preluarea poziției autorităților naționale competente, ci să revizuiască în condițiile articolului 10 hotărârile pronunțate de acestea în conformitate cu marja lor de apreciere. Aceasta nu presupune că controlul este limitat la determinarea faptului dacă statul respondent și-a exercitat discreția sa într-un mod rezonabil, grijuliu sau cu bună-credință; Curtea trebuie să interpreteze ingerința contestată în lumina ansamblului cauzei.

(c) În special, Curtea trebuie să determine dacă motivele invocate de autoritățile naționale pentru a justifica ingerința erau relevante și suficiente, și dacă măsura aplicată era proporțională cu scopurile legitime urmărite. Astfel, Curtea trebuie să conchidă că autoritățile naționale, bazându-se pe o apreciere acceptabilă a faptelor relevante, au aplicat standardele care corespund principiilor prevăzute de articolul 10.

În prezenta cauză, Guvernul a argumentat că materialele confiscate de la reclamantă erau destinate pentru o eventuală promovare a rasismului și a propagandei anti-turcești, precum și pentru promovarea urii între cele două comunități de pe insulă. Guvernul consideră că ingerința contestată a fost necesară într-o societate democratică pentru protejarea securității naționale, integrității teritoriale și/sau siguranței publice. În acest context, Guvernul a declarat că casetele conțineau cântece și poezii dedicate așa-numitor greci din Pontus, mișcării ONLC și celor uciși în urma acțiunilor teroriste împotriva britanicilor, că cărțile broșate conțineau propagandă anti-turcească și că broșurile conțineau o hartă a Ciprului care ilustra hotarul marcat cu sânge.

Cu toate acestea, Guvernul nu a prezentat Curții aceste materiale. Luând în considerație circumstanțele date, Curtea consideră că Guvernul nu și-a justificat argumentul potrivit căruia materialele ar promova ura socială și rasială. Totodată, Guvernul nu a demonstrat că confiscarea corespundea necesității

Centrul Independent de Jurnalism

sociale stringente în sensul precedentului judiciar al Curții. Prin urmare, Curtea nu poate să ajungă la concluzia că ingerința a fost justificată în condițiile aliniatului 2 al articolului 10.

Deci, a avut loc încălcarea articolului 10 al Convenției.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

VAJNAI versus UNGARIA

(Cererea nr. 33629/06)

8 iulie 2008

Pe 21 februarie 2003, în perioada întocmirii materialelor, reclamantul, fiind Vice-președintele Partidului Muncitorilor (*Munkáspárt*) – un partid politic înregistrat de stânga – ținea un discurs la o demonstrație legală la Budapesta. Demonstrația se desfășura în locul unde cândva a fost amplasat monumentul lui Karl Marx demolat de autorități. Reclamantul purta pe sacou o stea roșie (denumită în continuare – „stea roșie”), având cinci centimetri în diametru și fiind drept simbol al mișcării internaționale a muncitorilor. Potrivit articolului 269/B din Codul penal, o patrulă de polițiști prezentă la demonstrație, a cerut ca reclamantul să-și scoată steaua, ceea ce a și făcut.

Ulterior, împotriva reclamantului a fost inițiată urmărirea penală pentru purtarea în public a unui simbol totalitarist. El a fost interogat în calitate de bănuit pe 10 martie 2003.

Pe 11 martie 2004, Judecătoria Raională Centrală Pest a condamnat reclamantul pentru infracțiunea de utilizare a unui simbol totalitarist. Judecătoria s-a limitat la aplicarea pedepsei pentru o perioadă de încercare de un an.

Reclamantul a depus cererea de apel la Judecătoria Regională Budapesta (*Fővárosi Bíróság*).

Pe 24 iunie 2004, judecătoria dată a hotărât să înceteze procesul și să trimită cauza la Curtea de Justiție a Comunităților Europene (CJE) pentru a fi emisă o încheiere preliminară potrivit articolului 234 al Tratatului privind Comunitatea Europeană (CE). Interpelarea Judecătoriei Regionale – primită de CJE pe 28 iulie 2004 – viza interpretarea principiului non-discriminării ca principiu fundamental al legii Comunității.

În interpelarea sa Judecătoria Regională a remarcat că, în câteva state-membre ale Uniunii Europene (UE), cum ar fi Republica Italiană, simbolul partidelor de stânga este steaua roșie sau secera și ciocanul. De aceea, a apărut întrebarea dacă o prevedere într-un stat-membru al UE, care interzice utilizarea

Centrul Independent de Jurnalism

simbolurilor mișcării internaționale a muncitorilor prin aplicarea pedepsei penale, nu este discriminatorie, când o atare stare de lucruri în alte state-membre nu prevede nici o sancțiune.

Pe 6 octombrie 2005, CJE a declarat că nu este de competența sa să răspundă la întrebarea specificată în interpelarea Judecătoria Regională.

Pe 16 noiembrie 2005, Judecătoria Regională Budapesta a menținut sentința de condamnare.

Aprecierea Curții

În primul rând, Curtea reamintește cauza *Rekvényi c. Ungariei* ([GC], nr. 25390/94, §§ 44-50, CEDO 1999-III), care viza, prin prisma libertății de exprimare, restricționarea anumitor drepturi politice ale colaboratorilor poliției ungare. În acea cauză, restricțiile au fost considerate compatibile cu prevederile articolului 10 al Convenției, în special, din motivul că acestea vizau anumiți membri ai forțelor armate care, în circumstanțele specifice de tranziție la democrație, urmau să dețină un rol crucial în menținerea pluralismului, însă, puteau în măsură egală să-l submineze, dacă își pierdeau neutralitatea. Curtea a dispus că ingerința în cauză urma să fie interpretată potrivit marjei de apreciere a autorităților naționale, dat fiind faptul că acestea dispuneau de cunoștințe în materia experienței istorice a Ungariei, care au și format baza restricțiilor corespunzătoare.

Cu toate acestea, Curtea consideră că circumstanțele prezentei cauze urmează a fi diferențiate de cele ale cauzei precedente, cel puțin din două puncte de vedere. În primul rând, Dl Vajnai era un politician care nu participa la exercitarea puterii conferite de lege, pe când Dl Rekvényi era un colaborator al poliției. În al doilea rând, au trecut aproape două decenii de la tranziția Ungariei la pluralism și țara s-a dovedit a fi o țară democratică stabilă (vezi, în acest sens, cauza *Sidabras și Džiautas c. Lituaniei*, nr. 55480/00 și 59330/00, § 49, CEDO 2004-VIII; cauza *Rainys și Gasparavičius c. Lituaniei*, nr. 70665/01 și 74345/01, § 36, 7 aprilie 2005). Ungaria a devenit membră a Uniunii Europene după integrarea sa integrală în sistemul de valori al Consiliului Europei și al Convenției. Mai mult ca atât, nu există probe care ar confirma existența unui pericol real și iminent prezentat de orice mișcare sau partid politic în vederea restabilirii dictaturii comuniste. Guvernul nu a demonstrat existența unui atare pericol înainte de a aplica prohibiția în cauză.

Curtea, de asemenea, menționează că argumentul Curții Constituționale s-a bazat pe sfera largă de aplicare a marjei de apreciere în acest domeniu de care se bucură statele. Cu toate acestea, trebuie de accentuat că nici o cauză specificată de Curtea Constituțională (vezi cauza *Barfod c. Danemarcei*, hotărârea din 22 februarie 1989, seria A nr. 149; cauza *Markt intern Verlag GmbH și Klaus Beermann c. Germaniei*, hotărârea din 20 noiembrie 1989, seria A nr. 165; cauza *Chorherr c. Austriei*, hotărârea din 25 august 1993, seria A nr. 266-B; cauza *Casado Coca c. Spaniei*, hotărârea din 24 februarie 1994, seria A nr. 285-A; cauza *Jacobowski c. Germaniei*, hotărârea din 23 iunie 1994, seria A nr. 291-A) nu viza problema gradului de discreției a statului în limitarea libertății de exprimare a politicienilor.

Curtea consideră că, atunci când libertatea de exprimare este exercitată într-un discurs politic, precum în speță, limitările sunt justificate doar în măsura în care există o necesitate socială evidentă, stringentă și specifică. Drept urmare, aplicarea oricăror restricții trebuie să se facă cu maximă atenție, în special,

Centrul Independent de Jurnalism

atunci când cauza vizează simboluri cu multiple interpretări. Curtea este de părerea că, în astfel de situații, există riscul ca o prohibiție nelimitată asupra unor atare simboluri poate, de asemenea, să restricționeze utilizarea acestora în contexte în care restricțiile nu sunt justificate.

Curtea își dă bine seama că cunoscutele încălcări în masă ale drepturilor omului comise în timpul comunismului au discreditat valoarea simbolică a stelei roșii. Cu toate acestea, după părerea Curții, simbolul dat nu poate fi interpretat ca reprezentând în exclusivitate guvernarea totalitară comunistă, după cum a declarat implicit Guvernul. Este evident că steaua dată, de asemenea, simbolizează mișcarea internațională a muncitorilor care luptă pentru o societate mai corectă, precum și anumite partide politice existente în diferite state-membre.

Mai mult ca atât, Curtea notează că Guvernul nu a demonstrat că purtarea unei stele roșii, în exclusivitate, înseamnă o identificare cu ideile totalitariste, în special în lumina faptului că reclamantul a purtat-o la o demonstrație legală și pașnică în calitate sa de Vice-președinte al unui partid politic înregistrat, de stânga, fără intenția de a participa în viața politică a Ungariei cu nerespectarea ordinii de drept. În acest context, Curtea reiterează că doar în rezultatul unei cercetări minuțioase a contextului în care au fost pronunțate cuvintele ofensatoare se poate face o diferențiere clară între limbajul șocant și ofensiv protejat de articolul 10 și limbajul care neglijează dreptul la toleranță într-o societate democratică.

De aceea, Curtea consideră că interdicția în cauză este prea largă luându-se în considerație multiplele sensuri ale stelei roșii. Interdicția poate să cuprindă activități și idei care cad sub incidența articolului 10 și nu există o modalitate acceptabilă de delimitare a diferitor sensuri ale simbolului în cauză. Într-adevăr, legea ungară corespunzătoare nu încearcă să facă acest lucru. Mai mult ca atât, chiar dacă asemenea delimitări ar exista, nesiguranța ar putea oricum apărea, fiind însoțită de un efect descurajant asupra libertății de exprimare și a auto-cenzurii.

Cât privește scopul de prevenire a tulburărilor în masă, Curtea menționează că Guvernul nu s-a referit la nici un caz în care un pericol al tulburărilor în Ungaria ar fi fost generat de purtarea stelei roșii. În opinia Curții eliminarea chiar a unui pericol ipotetic în calitate de măsură preventivă pentru protecția democrației nu poate fi tratată ca o „necesitate socială stringentă”. În orice caz, pe lângă interdicția în cauză, legea ungară prevede pentru un șir de infracțiuni pedepse care au drept scop suprimarea încălcării ordinii publice chiar dacă o atare încălcare ar fi fost provocată de utilizarea stelei roșii.

Cât privește legătura între interdicția de utilizare a stelei roșii și ideologia ofensivă și totalitară care formează baza acesteia, Curtea accentuează că propagarea potențială a acestei ideologii, cât n-ar fi ea de negativă, nu poate servi drept unicul motiv pentru limitarea acesteia prin pedepse penale. Un simbol care poate avea câteva interpretări în contextul prezentei cauze, fiind purtat de un lider al unui partid politic înregistrat fără ambiții totalitariste cunoscute, nu poate fi echivalat cu o propagandă periculoasă. Cu toate acestea, articolul 269/B din Codul penal al Ungariei nu prevede necesitatea de a prezenta probe care ar confirma că purtarea simbolului a constituit o propagandă totalitaristă. Dimpotrivă, o simplă demonstrație a simbolurilor este incontestabil considerată drept propagandă, cu excepția cazurilor în care aceasta urmărește scopuri științifice, artistice, informaționale sau educaționale (vezi aliniatul 41 mai sus *in fine*). Pentru Curte, o atare trăsătură confuză a interdicției confirmă concluzia că interpretarea acesteia este inacceptabil de largă.

Desigur, Curtea își dă seama că teroarea sistematică aplicată pentru consolidarea puterii comuniste în câteva țări, inclusiv Ungaria, a lăsat o cicatrice dureroasă în mintea și inima Europei. Curtea recunoaște că purtarea unui simbol atotprezent în timpul acestui regim poate genera neliniște în rândurile

Centrul Independent de Jurnalism

fostelor victime și ale rudelor lor care pe bună dreptate pot considera astfel de simboluri ca fiind o manifestare a lipsei de respect. Cu toate acestea, Curtea consideră că astfel de sentimente absolut explicabile nu pot determina limitarea libertății de exprimare. Luând în considerație asigurările pe care Republica Ungară le-a dat legal, moral și material victimelor comunismului asemenea emoții nu pot fi considerate drept o frică rațională. În opinia Curții, un sistem juridic care aplică restricții față de drepturile omului pentru a satisface dictatul sentimentelor publice, reale sau imaginare, nu poate fi privit ca un sistem care satisface necesități sociale stringente recunoscute într-o societate democratică, dat fiind faptul că acea societate trebuie să fie una rezonabilă. În caz contrar, libertatea vorbirii și a opiniei ar fi suspusă vetoului.

Opiniile specificate mai sus sunt suficiente pentru a-i permite Curții să conchidă că condamnarea reclamantului pentru simplul fapt că acesta a purtat o stea roșie nu poate fi considerată conformă „necesității sociale stringente”. Mai mult ca atât, pedeapsa aplicată comportamentului său, chiar dacă este relativ blândă, ține de legea penală care prevede cele mai serioase consecințe. Curtea nu consideră că pedeapsa era proporțională scopului legitim urmărit. Prin urmare, ingerința în dreptul la libertatea de exprimare a reclamantului nu poate fi justificată în condițiile articolului 10 § 2 al Convenției.

Astfel, a avut loc încălcarea articolului 10 al Convenției.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

BACKES versus LUXEMBURG

(Cererea nr. 24261/05)

8 iulie 2008

Fost membru al administrației companiei «Clearstream» (anterior CEDEL), el, în co-autorat cu un jurnalist, a scris o carte intitulată «*Révélation\$*» (Revelația\$), publicată la 1 martie 2001 atât în Luxemburg, cât și în Franța și Belgia. El afirma că această lucrare a avut repercusiuni pe plan internațional întrucât el divulgase iregularitățile ce au avut loc în cadrul procesului internațional de «*clearing*» (compensare) efectuat de către grupul «Clearstream». În lucrare erau menționate anumite persoane care aveau legătură cu lumea financiară.

La 12 aprilie 2001 N.S. l-a acționat pe reclamant în judecată, învinuindu-l de calomnie, defăimare sau, cel puțin, injurie prin intermediul publicării afirmațiilor ce figurau în nota din câmpul de referință a cărții în cauză.

În susținerea apărării sale, reclamantul le-a prezentat judecătorilor din țară diferite documente.

Probele aduse de către reclamant instanțelor jurisdicționale naționale.

Centrul Independent de Jurnalism

Reclamantul a indicat că, pentru a redacta textul lucrării, el s-a folosit de o «Notă privind [un specialist în finanțe irakian]» (fără a fi datată sau semnată), în care era scris că «(...) [avocatul N.S.], [era] cunoscut ca persoană ce avea legături cu bancherul [M.S.] și suspectat de întreținerea legăturilor cu organizațiile criminale, anume în Statele Unite ale Americii. (...)». La 12 ianuarie 2004 el a prezentat acest document judecătorilor și părților în proces, precizând că era vorba de notițele de cercetare a unei publicații săptămânale italienești [E.], care i-au fost transmise prin fax la 30 septembrie 1994. În cererea sa, pe care reclamantul a depus-o Curții la 13 septembrie 2005, el a subliniat că nota a fost pregătită de către jurnaliștii acestui săptămânal.

Reclamantul a prezentat un șir de alte documente în care figura numele d-lui N.S., anume articole din ziarele italienești (în limba italiană, fără traducere), extrase din două lucrări («*Noile rețele de corupție*»; «*Europa combinațiilor și ulcioarelor de vin*» și «*Legătura suedeză*»), un raport (în limba italiană, fără traducere) efectuat de către o comisie de anchetă a Parlamentului Italiei în 1988, precum și un extras din cartea («*Kuka Tarvitsi Pentti Kouria?*») în limba finlandeză și fără traducere. El la fel a prezentat și documente ce atestau că în anul 1972, la o bancă, se aflau la depozit acțiunile unei întreprinderi, administratorul căreia era dl. N.S.

În fine, reclamantul a prezentat și o hotărâre judecătorească emisă la 13 februarie 2002, prin care instanța de judecată a respins, în cadrul unei proceduri civile, cererea d-lui N.S. de reparare a prejudiciului care, după spusele sale, i-a fost cauzat în urma publicării, la 23 februarie 2001, a unui articol scris de către un ziarist.

Hotărârea primei instanțe de judecată

Printr-o hotărâre, emisă la 13 mai 2003, secția corecțională a judecătoriei raionale din Luxemburg l-a achitat pe reclamant privind învinuirea în calomnie și defăimare, însă l-a declarat culpabil de injurie întrucât el scrisese că «[dl. N.S.] era suspectat de relații cu crima organizată, anume în Statele Unite ale Americii». Reclamantul a fost condamnat la achitarea unei amenzi în mărime de 1 500 Euro, fiind la fel obligat să plătească 1Euro părții civile în calitate de daune-interese.

La 18 iunie 2003 reclamantul a depus o cerere de apel contra hotărârii din 13 mai 2003. El cerea să fie îndreptățit de comiterea injuriei, considerând că a acționat cu bună credință. El repeta că era gata să dovedească faptele ce-i erau incriminate, în special, prin audierea martorilor, adică că «[dl. N.S.] era suspectat că avea relații cu crima organizată, anume în Statele Unite ale Americii.» La 27 aprilie 2004, Curtea de Apel a menținut hotărârea emisă de către prima instanță de judecată.

Printr-o hotărâre emisă la 16 decembrie 2004, Curtea de Casație a respins recursul depus de către reclamant.

Presupusa încălcare a dispozițiilor articolului 10 a Convenției

Centrul Independent de Jurnalism

Curtea reamintește că reclamantul a fost acționat în justiție, anume în fața tribunalului corecțional, pentru că a publicat, la pagina 320 a cărții «*Révélation*», o notă în câmpul de referință în care erau prezentate patru declarații ce-l vizau pe dl. N.S. Curtea, de la bun început, notează că reclamantul a fost achitat în privința a trei afirmații din cele patru ce-i erau imputate, fiind declarat culpabil doar de injurie pentru că a scris că «[dl. N.S.] era suspectat de relații cu crima organizată, anume în Statele Unite ale Americii».

Conform jurisprudenței Curții, pentru a evalua justificarea unei declarații contestate, trebuie să facem distincția dintre declarațiile de fapte și judecățile de valoare. Dacă existența faptelor poate fi demonstrată, atunci exactitatea judecăților de valoare nu poate fi dovedită; cererea de a demonstra veridicitatea judecăților de valoare este irealizabilă și constituie o atentare la libertatea de exprimare, element fundamental al dreptului garantat de normele articolului 10. Calificarea unei afirmații ca fiind declarație de fapte sau judecată de valoare, ne vorbește, în primul rând, despre libertatea de apreciere de care dispun autoritățile naționale, în special, organele jurisdicționale interne. În același timp, atunci când o declarație este echivalată cu o judecată de valoare, aceasta trebuie să dispună de un substrat factologic suficient, în lipsa căruia va fi considerată excesivă (a se vedea, spre exemplu, cauza «*Pedersen și Baadsgaard*», anterior citată, § 76).

În cazul dat, pasajul incriminat, citit în contextul său, trebuie să fie considerat o judecată de valoare. Apropos, organele jurisdicționale interne nu au contestat acest fapt, calificând ca injurie publicarea declarației sus-menționate (a se vedea paragraful 16).

În ceea ce privește existența «unui substrat factologic suficient», reclamantul a indicat că el a extras declarația în cauză dintr-o «Notă privind [un specialist în finanțe irakian]». Cu toate acestea, Curtea consideră că această notă, care nu este nici datată, nici semnată, pune la dubii informațiile divergente oferite de către reclamant. În așa mod, în fața organelor jurisdicționale interne, reclamantul a indicat că era vorba de notițele de cercetare ale unei publicații săptămânale din Italia E., care i-au fost transmise prin fax la 30 septembrie 1994; apoi, în cererea depusă la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, el a subliniat că această notă era pregătită de către ziaristii săptămânalului menționat. Totuși, reclamantul, în menționările sale din 13 aprilie 2007, scrie că această notă a fost emisă de către autoritățile jurisdicționale interne fiind adresată autorităților din Milano, urmare a unei cereri de ajutor comun, fapt ce ar explica cum această notă a nimerit în mâinile ziaristului italian.

Apoi, reclamantul se referă la alte elemente prezentate instanțelor de judecată naționale, anume articole ale ziariștilor, cărți și raportul unei comisii de anchetă a Parlamentului Italiei. Referitor la aceste documente, textul cărora pe alocuri era ilizibil, fără traducere, Curtea de Apel a relevat că cititorul căuta în van o oarecare legătură între dl. N.S. și organizațiile criminale din Nordul Americii. Judecătorii au conchis că nici unul din documentele incluse în dosar nu permitea de a stabili, nici pe de aproape, nici pe departe, realitatea faptului incriminat d-lui N.S. După exemplul organelor jurisdicționale interne, Curtea consideră că nu exista vreun substrat factologic suficient pentru a scrie că «[dl. N.S.] era suspectat de relații cu crima organizată, anume în Statele Unite ale Americii».

Printre altele, reclamantul a prezentat și o hotărâre judecătorească din 13 februarie 2002, prin care a fost respinsă acțiunea civilă depusă de către dl. N.S. contra unui jurnalist, urmare a publicării la 23 februarie 2001 a unui articol semnat de el (aproximativ cu șase zile înainte de publicarea cărții «*Révélation*»).

Centrul Independent de Jurnalism

Cu toate acestea, trebuie să constatăm că această hotărâre judecătorească nu prezintă nici un element în comparație cu cele deja puse la dispoziția instanței. În continuare, această hotărâre oricum nu ar putea fi considerată ca fiind un substrat factologic suficient, întrucât era precedentă publicării cărții «*Révélation*».

În fine, în ceea ce privește plângerea reclamantului de faptul că el a prezentat în van proba ce confirma pasajul incriminat, Curtea reamintește că aceasta a fost declarată inacceptabilă din motiv că faptele afirmate erau lipsite de precizie. Printre altele, anterior, judecătorii au conchis că reclamantul nu a precizat ce anume înțelegea el prin crima organizată, cu cine și în ce circumstanțe dl. N.S. ar fi avut contactele despre care afirma, și cine l-a denunțat pe avocat. Ei au concluzionat că, dat fiind lipsa de precizie, proba verității sau falsității afirmației nu putea fi admisă. Curtea consideră că această concluzie corespunde propriei sale jurisprudențe.

Este adevărat că afirmațiile făcute de către reclamant se refereau la un subiect de interes general, întrucât în cartea «*Révélation*» erau divulgate «finanțările paralele» care se includ, conform explicațiilor reclamantului, toate activitățile ilegale sau dubioase și toate transferurile în legătură cu infracțiunile săvârșite. Totuși, chiar în cadrul dezbaterilor unor chestiuni de un mare interes pentru public, trebuie să fie respectate anumite limite ale dreptului la libertatea de exprimare (a se vedea cauza «*Nilsen și Johnsen versus Norvegia*» [GC], n° 23118/93, § 47, CEDO 1999-VIII). În așa mod, reclamantul ar fi trebuit să reacționeze în limitele prestabilite, anume în interesul «protecției reputației sau drepturilor altor persoane». Astfel stând lucrurile, Curtea urmează să examineze dacă reclamantul a respectat limitele admisibile ale criticii.

Pentru a afla acest lucru, Curtea va ține cont de conținutul afirmațiilor în cauză, contextul în care acestea au fost făcute publice, precum și de toate circumstanțele cauzei.

Curtea consideră că concluzia la care au ajuns organele jurisdicționale interne precum că reclamantul, prin afirmația sa că dl. N.S. era suspectat de relații cu organizațiile criminale, a lezat onoarea avocatului, este compatibilă cu propria sa jurisprudență. De fapt, judecătorii primei instanțe de judecată au considerat că expresiile utilizate de către reclamant, prin formularea sa vagă și sugestivă, dădeau dovadă de dispreț; respectiv instanța a conchis că reclamantul, prin faptul că nu a precizat cine anume l-a denunțat pe dl. N.S. și în privința căror fapte anume, l-a lipsit pe acesta din urmă de posibilitatea de a demonstra falsitatea reproșurilor ce-i erau adresate. Curtea de Apel la fel a mai concluzionat că, în contextul cărții «*Révélation*», expresia «a avea legături» avea o conotație profund insultătoare, întrucât avea sensul implicat că avocatul, numele căruia era citat împreună cu cel al persoanelor numite «foști bancheri ai mafiei», ar fi el însuși participat la activitățile ilegale.

În această privință, Curtea trebuie să constate că, pe de o parte, reclamantul neagă că a prezentat în cartea sa ca un fapt stabilit ceea ce dl. N.S. ar fi fost «suspectat de legături» și că l-a acuzat de ilegalități comise de el personal, însă, pe de altă parte, Curtea trebuie să prezinte și comentarii privind conotația tendențioasă a acestei expresii.

Curtea este de părerea că interesul reclamantului de a difuza afirmațiile litigioase nu poate prevala asupra dreptului incontestabil al d-lui N.S. la protecția onorii și reputației sale de avocat. Curtea consideră că era perfect legal ca reclamantul să contribuie la libera discuție publică a problemelor pe care le-a menționat în cartea sa «*Révélation*», fără însă a declara că dl. N.S. era «suspectat de relații cu organizațiile criminale, anume în Statele Unite ale Americii».

Centrul Independent de Jurnalism

În consecință, Curtea consideră «pertinente și suficiente» motivele invocate de către organele jurisdicționale interne pentru a conchide că reclamantul a lezat reputația d-lui N.S.

În ceea ce privește «proporționalitatea» sancțiunii, Curtea relevă că reclamantul a fost declarat culpabil de săvârșirea unui delict, fiind obligat să achite o amendă penală, ceea ce însuși conferă seriozitate măsurilor întreprinse. Cu toate acestea, Curtea notează mărimea amenzii aplicate, anume 1 500 Euro, menționând la fel că reclamantul a fost obligat să plătească părții civile o sumă simbolică în mărime de 1 Euro în calitate de daune-interese. Or, natura și severitatea sancțiunilor aplicate sunt la fel elementele ce trebuie luate în considerare atunci când se face o evaluare a proporționalității imixtiunii (a se vedea cauza «*Sürek versus Turcia*» (nr. 1) [GC], nr. 26682/95, § 64, CEDO 1999-IV).

În aceste circumstanțe, privind conținutul afirmațiilor incriminate, Curtea consideră că măsurile întreprinse contra reclamantului nu erau disproporționale față de scopul legitim vizat.

În concluzie, organele jurisdicționale naționale puteau în mod rezonabil considera imixtiunea în exercițiul dreptului reclamantului la libertatea de exprimare ca fiind necesară într-o societate democratică, în sensul articolului 10 a Convenției, pentru a proteja reputația și drepturile d-lui N.S.

Reieșind din cele expuse, Curtea conchide că în acest caz normele articolului 10 a Convenției nu au fost încălcate.

Presupusa încălcare a dispozițiilor articolului 6 a Convenției privind principiul de echitate

Reclamantul, invocând prevederile articolului 6 a Convenției, se plângea de insuficiența motivației deciziilor adoptate de către autoritățile naționale privind modul de încălcare a dispozițiilor articolului 10 a Convenției.

Curtea reafirmă că, dat fiind faptul că prevederile articolului 6 § 1 obligă instanțele de judecată să-și motiveze hotărârile adoptate, nu putem considera exagerată cererea de a oferi un răspuns detaliat la fiecare argument al părților. Întinderea acestei obligații poate varia, în dependență de natura hotărârii sau deciziei adoptate. În afară de aceasta, trebuie să ținem cont, în special, și de diversitatea mijloacelor la care poate apela un avocat în justiție, precum și de diferențele ce există în statele contractante în privința dispozițiilor legale, cutumelor, concepțiilor doctrinale, prezentarea și redactarea hotărârilor și deciziilor judecătorești. Anume din aceste motive întrebarea de a cunoaște dacă o instanță de judecată nu și-a respectat obligația de motivare conform prevederilor articolului 6 a Convenției poate fi analizată doar ținând cont de circumstanțele cauzei (a se vedea cauza «*Ruiz Torija versus Spania*», hotărârea din 9 decembrie 1994, seria A nr. 303-A, § 29; «*Helle versus Finlanda*», hotărârea din 19 decembrie 1997, *Culegere de hotărâri și decizii* 1997-VIII, § 55).

În cazul dat, organele jurisdicționale naționale nu s-au pronunțat în mod explicit privitor la mijlocul aplicat conform articolului 10 a Convenției. Deci, Curtea trebuie să stabilească dacă, în cazul dat, această trecere sub tăcere poate fi în mod rezonabil interpretată ca fiind o respingere implicită.

Tribunalul corecțional a încercat să stabilească dacă în afirmațiile incriminate era prezentă componenta infracțiunii de injurie. Instanța, în special a considerat că, expresiile utilizate, fiind formulate în mod vag și sugestiv, reprezentau niște termeni de dispreț ce puteau leza onoarea d-lui N.S. și că reclamantul în mod conștient l-a ponegriț pe avocat în ochii publicului.

Centrul Independent de Jurnalism

Curtea de Apel a statuat, în primul rând, că tribunalul corecțional a analizat elementele constitutive ale componenței delictului de injurie. Instanța apoi a reamintit că reclamantul a contestat integritatea morală a avocatului și a invocat prevederile articolului 10 a Convenției, susținând că jurnalistul își îndeplinește obligațiile, obținând informațiile sale din sursele, pe care nu este obligat să le controleze decât în limitele rezonabile și în măsura posibilităților. Ca urmare, judecătorii instanței de apel au analizat sursele reclamantului prin prisma probelor pe care acesta le-a prezentat și au conchis că aceste documente nu permiteau de a stabili, nici pe aproape, nici pe departe, realitatea faptelor incriminate d-lui N.S. Deci, Curtea de Apel a considerat că urma, pe bună dreptate și în mod rezonabil, să adopte o decizie conform căreia să-l recunoască pe reclamant culpabil de injurie în adresa d-lui N.S. prin intermediul publicării pasajului incriminat.

Curtea de Casație a conchis, de partea sa, că judecătorii instanței de apel, constatând că erau prezente toate elementele componenței delictului de injurie, a furnizat un răspuns implicit la argumentele reclamantului privind dispozițiile articolului 10 a Convenției.

În aceste circumstanțe, Curtea consideră că reclamantul nu are motive să afirme că deciziile adoptate de către organele jurisdicționale naționale nu erau suficient motivate, chiar dacă în acest caz, ar fi fost de dorit să fie oferită o motivare mai temeinică referitor la respectarea dispozițiilor articolului 10 a Convenției.

În concluzie, Curtea consideră că normele articolului 6 § 1 a Convenției nu au fost încălcate.

Afirmațiile privind alte încălcări

În fine, reclamantul reproșează organelor jurisdicționale naționale că propunerea sa de a oferi alte probe i-a fost respinsă, în special, aceasta se referă la audierea martorilor, în scopul de a demonstra veridicitatea afirmațiilor publicate. El invocă prevederile articolului 6 a Convenției, anterior citat.

Curtea reamintește că admisibilitatea probelor ține, în primul rând, de regulile dreptului intern de care dispun, în principiu, organele jurisdicționale naționale în cadrul aprecierii elementelor aflate la dispoziția sa. Sarcina organelor Convenției constă în a cerceta dacă procedura, în ansamblu, inclusiv modul de prezentare a mijloacelor de probă, a fost echitabilă. Curtea, printre altele, subliniază că în articolul 6 nu este recunoscut dreptul absolut al acuzatului de a obține citarea martorilor în instanța de judecată. Deci, în principiu, judecătorul național va fi cel care va decide asupra necesității sau oportunității de a cita un martor (a se vedea, printre altele, cauza «*S.N. versus Suedia*», nr. 34209/96, § 44, CEDO 2002-V).

În cazul dat, pentru a-l declara pe reclamant culpabil de comiterea delictului de injurie, tribunalul corecțional a menționat că acesta nu a precizat ce anume el înțelegea prin crima organizată, cu cine și în ce circumstanțe dl. N.S. ar fi avut presupusele legături, și cine l-a denunțat pe avocat. Instanța la fel a statuat că, în lipsa precizărilor necesare, dovada veridicității sau neveridicității afirmației putea fi adusă doar urmare a declarării ofertei reclamantului de prezentare a probei ca fiind inacceptabilă, din motiv că faptele prezentate în calitate de probă erau lipsite de precizie. Curtea de Apel a menținut hotărârea adoptată de către prima instanță de judecată, aliniindu-se motivelor invocate de către tribunalul corecțional.

Centrul Independent de Jurnalism

În aceste condiții, judecătorii naționali au apreciat credibilitatea mijlocului de probă în lumina circumstanțelor cauzei și au motivat în modul cuvenit decizia adoptată. Curtea nu este de părerea că judecătorii au făcut concluzii arbitrare privitor la faptele ce le-au fost prezentate sau că ei ar fi depășit limitele unei interpretări rezonabile a normelor aplicabile în acest caz. În același timp, simplul dezacord al reclamantului cu hotărârea judecătorească nu poate fi suficient pentru a conchide că această procedură era lipsită de echitate.

Reieșind din cele expuse, Curtea conchide că această parte a cererii, în mod evident, este lipsită de fundamentarea corespunzătoare, în sensul prevederilor articolului 35 § 3 a Convenției, și urmează a fi respinsă conform dispozițiilor articolului 35 § 4 a Convenției.

OPINIA SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI MULARONI ÎN PRIVINȚA MOTIVĂRII UNOR ÎNCĂLCĂRI

Eu sunt pe deplin de acord cu majoritatea magistraților precum că în cazul dat nu au fost încălcate nici normele articolului 10, nici cele ale articolului 6. Totuși, în ceea ce privește articolul 10, vreau să precizez următoarele.

Nu împărtășesc părerea majorității colegilor mei care au votat lipsa de încălcare din motiv că «pasajul în cauză, citit în contextul său, trebuie să fie considerat o judecată de valoare. Organele jurisdicționale interne nu l-au contestat, calificând ca injurie publicarea declarației menționate» (a se vedea paragraful 45 din hotărâre).

Pe de o parte, mi se pare că organele jurisdicționale interne tot timpul au vorbit despre «incriminarea unui fapt unei anumite persoane». Întrucât faptele afirmate erau lipsite de precizie, ele au considerat că oferta de probare trebuia să fie respinsă, nefiind autorizată».

Pe de altă parte, când se scrie că cineva «este suspectat de relații cu crima organizată, anume în Statele Unite ale Americii», aceasta constituie, conform părerii mele, o declarație de fapte căreia îi lipsește precizia, și nicidecum o judecată de valoare.

Acestea fiind spuse, argumentele dezbătute în conținutul paragrafului 46 a hotărârii mi se par mai mult ca suficiente pentru a justifica deciziile adoptate de către organele jurisdicționale naționale. Am doar o singură rezervă în ceea ce privește afirmația majorității magistraților, conform căreia o hotărâre judecătorească emisă într-o cauză civilă nicidecum nu poate fi considerată ca fiind un substrat factologic dacă precede publicarea cărții sau a unui articol. După umila-mi părere, acest element nu pur și simplu nu e determinant, ci nici chiar convingător.

OPINIA SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI ZAGREBELSKY

Eu votez pentru constatarea comiterii unei încălcări a dispozițiilor articolului 10 și pot să mă alinez opiniei separate a judecătorului Sajó. Eu la fel împărtășesc părerea judecătorului Popović care menționează încă un motiv de justificare a concluziei privind încălcarea prevederilor articolului 10.

Doresc să accentuez prezența opiniei separate a judecătorului Sajó, în care sunt analizate consecințele refuzului admiterii probelor oferite de către reclamant în vederea protecției rolului presei în general și pentru jurnalismul de investigație în particular.

Centrul Independent de Jurnalism

Judecătorii naționali s-au limitat la calificarea expresiei în cauză ca fiind «vagă», «imprecisă» și «lipsită de precizie», și n-au recurs la conceptele de «judecată de valoare» și «declarație de fapte» ce sunt termeni în mod normal utilizați de către Curte. Totuși, chiar dacă ar fi vorba pur și simplu de o judecată de valoare (iar în cazul dat, mi se pare că noi ne aflăm la limita unei declarații de fapte), reclamantul ar avea sarcina – și, ca urmare, dreptul – de a dovedi, în măsura mijloacelor disponibile, existența substratului factologic în vederea susținerii afirmațiilor sale (a se vedea cauza «*Jerusalem versus Austria*», nr. 26958/95, § 42, CEDO 2001-II).

Sarcina autorităților naționale de a permite unui jurnalist să stabilească existența unui substrat factologic suficient constituie pentru țara în cauză o adevărată obligație procedurală în cadrul protecției dreptului la libertatea de exprimare (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza «*McVicar versus Regatul Unit*», nr. 46311/99, § 87, CEDO 2002-III). Refuzul organelor jurisdicționale interne de a-i permite reclamantului să demonstreze credibilitatea surselor sale constituie, deci, prin sine însuși, o încălcare a dispozițiilor articolului 10.

În același timp, eu cred că în cazul dat la fel a avut loc și încălcarea normelor articolului 6.

În cererea sa de recurs, reclamantul se plângea că instanța de judecată a omis să se expună asupra propunerii sale de a oferi probe. După cum citim în hotărârea Curții de Apel, el a depus elemente «pentru a-și dovedi buna credință, stabili veridicitatea incriminărilor ce-i erau adresate și, mai mult ca atât, cel puțin, să demonstreze că a controlat veridicitatea faptelor afirmate în limita rezonabilului și posibilului». Din partea reclamantului, era vorba de o atitudine responsabilă și absolut conformă jurisprudenței Curții.

Curtea de Casație s-a limitat la acceptarea raționamentului expus de către judecătorii instanței de fond, care au considerat că erau în prezența «unui fapt vag și imprecis, probarea veridicității căruia nu poate fi autorizată».

În ceea ce privește mijlocul ales de către reclamant în baza articolului 10 a Convenției, Curtea de Casație l-a respins din motiv că «sub acoperirea încălcării dispozițiilor articolului 10 a Convenției, cu ajutorul acestui mijloc nu se încerca decât să se remită spre examinare faptele și elementele de probă care au dobândit deja autoritatea lucrului judecat, fiind anterior examinate de către instanța de fond».

Mi se pare, din contra, evident că întrebarea pusă de către reclamant era în mod iminent una de drept, legată de admisibilitatea probelor oferite de el, în lumina jurisprudenței Curții referitor la articolul 10.

Ambele mijloace erau interdependente și se refereau la o întrebare crucială, însă Curtea de Casație nu a oferit niciun răspuns la aceasta. Evident, Curtea poate judeca că nu este necesar de a oferi răspuns la un mijloc specific în cadrul general al raționamentului. Or, aceasta nu poate fi afirmat și în cazul dat. Anume din acest motiv, conform părerii mele, a avut loc o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Departa de acest caz, intervin întrebări de principiu importante și generale, care, după părerea mea, cer a fi supuse unei examinări separate.

OPINIA SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI POPOVIĆ

Centrul Independent de Jurnalism

Nu pot să mă alătur majorității colegilor mei care au conchis că în cazul dat nu ne aflăm în prezența încălcării normelor articolului 10 a Convenției, și aceasta din următoarele motive.

Reclamantul a fost citat în fața tribunalului corecțional de către o persoană particulară, care nu ceruse decât 1 Euro în calitate de daune-interese. El, însă a fost obligat să achite, pe lângă aceasta, o amendă în mărime de 1 500 Euro.

Conform articolul 448 a Codului Penal a Luxemburgului injuria se pedepsește cu privațiune de libertate pe termen de la opt zile până la două luni și cu o amendă în valoare de la 251 la 5 000 Euro.

Contrar opiniei expuse de către majoritatea judecătorilor, eu consider că mărimea amenzii este excesivă și că aceasta nu este obligatorie într-o societate democratică. În cazul dat este vorba de un scriitor, misiunea cărui constă în furnizarea informațiilor publicului. Apropo, reclamantul a fost obligat nu doar să achite daunele-interese în mărime simbolică, ci și o amendă în valoare de 1 500 Euro. Această condamnare se situează, conform părerii mele, la limita libertății de apreciere de care dispun țările-membre ale Convenției.

Eu consider că în cazul dat a avut loc o încălcare a dispozițiilor articolului 10 a Convenției.

OPINIA SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI SAJÓ

Spre marele meu regret, eu nu pot împărtăși opinia expusă de către majoritatea judecătorilor Curții, anume referitor la constatarea faptului că în cazul dat nu ne aflăm în prezența încălcării normelor articolului 10 a Convenției.

Obiectul acestui caz îl constituie o scurtă notă publicată în câmpul de referință a unei lucrări, lungi și serioase, din domeniul jurnalismului de investigație. O asemenea lucrare face față condițiilor necesare pentru a beneficia în volum deplin de protecția oferită presei în virtutea articolului 10. Nota menționată se referea la dl. N.S., un avocat, care, în calitatea sa de fost președinte a Uniunii Avocaților a baroului din Luxemburg, joacă un rol important în menținerea încrederii publicului în administrarea justiției. În această carte se examinează integritatea instituțiilor financiare și serviciilor conexe acestor instituții. Deci, este vorba de o chestiune de o mare importanță pentru publicul general. În privința circumstanțelor cauzei societății «Clearstream», vreau să menționez că lupta contra tranzacțiilor financiare ilegale va fi neeficace dacă nu se va implica societatea civilă; un jurnalism de investigație serios constituie o armă indispensabilă a societății civile într-un stat democratic. Aceste considerații implică protecția acordată presei de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Acest nivel sporit de protecție trebuie să-i ofere presei posibilitatea de a-și exercita funcția de câine de pază. Anterior, Curtea a constatat că «libertatea jurnalistică presupune la fel și dreptul de a recurge la o anumită exagerare, poate chiar provocare» (a se vedea cauza «*Prager și Oberschlick versus Austria*», hotărârea din 26 aprilie 1995, seria A nr. 313, § 38). În cazul dat, majoritatea judecătorilor consideră, în principiu, că acest nivel de protecție sporită este aplicabil.

Majoritatea colegilor mei se conduc de hotărârea adoptată în urma examinării cauzei «*Pedersen și Baadsgaard versus Danemarca*» ([GC], nr. 49017/99, CEDO 2004-XI), cel puțin în ceea ce ține de calificarea declarației sus-menționate. Organele jurisdicționale naționale au văzut în această declarație expresia unei judecăți de valoare, și anume din acest motiv ei au calificat-o ca injurie. În privința altor aspecte, cauza «*Pedersen și Baadsgaard*» nu este pertinentă. În cazul dat, contrar circumstanțelor prezentului caz, declarația anterior menționată nu constituie, nici chiar implicit, o acuzație de săvârșire a unei

Centrul Independent de Jurnalism

infracțiuni, însă organele jurisdicționale naționale au interpretat-o anume în așa mod. Un avocat poate fi «suspectat de relații cu organizațiile criminale» fără ca el însuși să comită vreo crimă. De fapt, el poate nega faptul că avut contacte cu persoane și companii în calitate de administrator și/sau agent de plată a diferitor societăți, chiar și a celor implicate în diferite operațiuni dubioase, fără, însă, a fi personal complice a acțiunilor criminale. La momentul desfășurării evenimentelor, avocații din Luxemburg nu erau obligați să ia măsuri în vederea identificării surselor de proveniență a fondurilor investite într-o companie, așa cum au fost obligați să o facă urmare a adoptării unei serii de legi privind lupta cu spălarea de bani (adoptate, în special, ca răspuns la descoperirile făcute de către presă). În cazul dat, dl. N.S. a recunoscut în fața instanțelor jurisdicționale naționale că a avut relații profesionale cu M.S. (la fel ca și cu alte persoane condamnate pentru săvârșirea infracțiunilor grave în legătură cu mafia). Este clar că nu era vorba de contacte confidențiale ce au loc într-un avocat și clientul său.

Declarația în cauză a fost publicată într-o notă din câmpul de referință a lucrării, urmare a menționării relațiilor și contactelor similare (recunoscute de către dl. N.S.). Printre altele, M.S. a fost condamnat la privațiune de libertate pe un termen de douăzeci de ani pentru că a servit în calitate de bancher al mafiei. Dl. N.S. a mai avut și un alt contact profesional, cu F.P., persoană cu antecedente penale analoge. Dacă e să considerăm nota din câmpul de referință al lucrării în ansamblu, atunci judecata de valoare poate fi interpretată ca invocând o problemă serioasă ce ține de responsabilitatea profesională ce *nu se analizează* în mod obligatoriu ca o afirmație de complicitate *criminală*.

«[În] cazul în care o declarație echivalează cu o judecată de valoare, proporționalitatea imixtiunii depinde de existența unui substrat factologic suficient pentru declarația incriminată» (a se vedea cauza «*Jerusalem versus Austria*», nr. 26958/95, § 43, CEDO 2001-II). Criteriul aplicabil la determinarea existenței acestui «substrat factologic suficient» este următorul: «garanția oferită de normele articolului 10 jurnaliștilor privitor la prezentarea informațiilor ce se referă la chestiunile de interes general este condiționată de cerința ca reclamantul să acționeze cu bună credință, oferind informații exacte și demne de încredere, respectând principiile eticii jurnalistice» (a se vedea cauza «*Bladet Tromsø și Stensaas versus Norvegia*» [GC], nr. 21980/93, § 65, CEDO 1999-III). În cauza «*Bladet Tromsø și Stensaas*» era vorba de o declarație de fapte, care, însă, prin înseși natura sa era inexactă din punct de vedere a faptelor expuse. Era vorba de niște vânători de foci (care nu sunt în mod obligatoriu persoane publice sau persoane ce exercită o funcție ce antrenează încrederea publicului), acuzați de săvârșirea unei infracțiuni. În asemenea cazuri, și în prezența declarațiilor *de fapte* ce se bazează pe informațiile conținute într-un raport oficial, exigența față de profesionalismul jurnalistice este întrunită fără a fi necesar de a *întreprinde cercetări independente* (*ibidem*, § 68). În cazul dat, instanțele jurisdicționale naționale au considerat că între dl. N.S. și M.S. a avut loc o relație profesională; în pofida acestui fapt, însă, ele au concluzionat că aceasta nu reprezenta un substrat factologic suficient pentru judecata de valoare în cauză.

În cauza «*Bladet Tromsø*», criteriile unui jurnalism responsabil și, ca urmare, de bună credință, au fost întrunite, întrucât ziarul s-a bazat pe informațiile ce se conțineau într-un raport oficial care, însă, nu era definitiv și nici nu a fost făcut public. În cazul dat, sursa de informații a reclamantului era un raport oficial publicat de către o comisie de anchetă a Parlamentului Italiei. Ar fi straniu să cerem o mai mare diligență în privința substratului factologic al unei judecări de valoare decât cel ce este necesar pentru o declarație de fapte, unde înseși faptele ce țin de învinuirea de săvârșire a unei infracțiuni sunt eronate. În cazul dat, ca și în cauza «*Jerusalem versus Austria*», «reclamantul (...) a propus să ofere probe scrise, anume articole din ziare și reviste, ce se refereau la structura internă și activitățile reclamantilor, precum și (...) o hotărâre judecătorească (...). Conform părerii Curții, aceste documente ar fi putut contribui la stabilirea unui început de probă precum că judecata de valoare formulată de către reclamant (...) era un comentariu obiectiv. În afară de acest document furnizat în calitate de probă (...) reclamantul (...) a mai propus să ofere și mărturii (...)» (*ibidem*, § 45). S-ar putea că o parte din aceste documente «să suscite

Centrul Independent de Jurnalism

dubii, referitor la informațiile divergente furnizate de către reclamant», precum a declarat majoritatea judecătorilor. Însă aceasta nu este un factor decisiv. În cazul când ne aflăm în prezența judecăților de valoare formulate de către presă și când este necesar să determinăm dacă jurnalistul a acționat cu bună credință, divergențele de interpretare a informațiilor pertinente nu pot dăuna jurnalistului.

Printre altele, în cazul dat, declarația, oricât de șocantă n-ar apărea, cu siguranță este mai puțin injurioasă decât cea care a fost considerată că aflată sub protecția normelor Convenției în cauza «*Thoma versus Luxemburg*» (ce se referea la acuzațiile de corupere), Curtea estimând că «anumite afirmații făcute în cadrul emisiunii (...) de către reclamant (...) erau serioase» (cauza «*Thoma versus Luxemburg*», nr. 38432/97, § 57, CEDO 2001-III).

Reclamantul a indicat că era gata să ofere mărturiile altor persoane. Cu toate acestea, organele jurisdicționale interne s-au mulțumit cu examinarea documentelor publice disponibile. Dacă aceste afirmații ar fi fost calificate ca o declarație de fapte, reclamantul ar fi avut posibilitatea să recurgă la un contra-interogatoriu al martorilor. Însă, judecătorii naționali au interpretat cazul ca unul ce se referă la o judecată de valoare, ceea ce nu oferea posibilitatea de a demonstra veridicitatea acesteia. Astfel, reclamantul a fost lipsit de ocazia de a demonstra faptele având garanția că confidențialitatea surselor sale va fi protejată, fiind nevoit să utilizeze doar sursele publice. O asemenea imposibilitate este incompatibilă, într-o societate democratică, cu necesitățile presei, dacă ne dorim ca aceasta să-și îndeplinească misiunea. Jurnalismul de investigație nu poate exista în lipsa asigurării unui nivel sporit de protecție a surselor. Nu întâmplător Curtea a acordat o atenție atât de mare excluderii probelor de fapte ce a avut loc în cauza «*Castells versus Spania*» (hotărârea din 23 aprilie 1992, seria A nr. 236). În acest caz, similar cauzei «*Jerusalem*» sus-menționată, Curtea a adoptat o poziție de principiu contra practicii ce permitea organelor jurisdicționale naționale de a califica faptele în mod arbitrar. S-ar putea ajunge la abuzuri dacă, pentru a îndepărta proba de fapte, autoritățile naționale ar fi libere să califice o declarație ca judecată de valoare sau declarație de fapte. O asemenea practică ar compromite posibilitățile procedurale ale autorului afirmațiilor, ducând la practicarea cenzurii. Printre altele, în cazul când afirmațiile exprimă o opinie, chiar dacă aceasta este șocantă sau grav insultătoare, ar fi absurd să ne gândim la dovada acesteia. Întrucât este vorba de faptele ce au motivat expunerea unei asemenea opinii șocante sau insultătoare, atunci nu e cazul de a prezenta dovada corespunzătoare a veridicității acestora, ci este nevoie doar de elemente suficiente capabile să dovedească faptul că autorul afirmațiilor în cauză a acționat cu bună credință (a se vedea criteriul enunțat în cauza «*Jerusalem*», anume «un substrat factologic suficient»). Un substrat factologic suficient nu ține de veridicitatea absolută a faptelor din declarație sau a declarației sau faptelor ce au stat la baza sa, ci, în primul rând, de caracterul rezonabil al presupunerii faptice, care, în domeniul jurnalisticii, depinde de etica profesională. Autorului afirmațiilor i se cere doar să dovedească că el avea motive suficiente să creadă în veridicitatea unui fapt, adică în probabilitatea veridicității acestuia, întrucât sursele pe care-și bazase concluziile erau în mod rezonabil adecvate. Dreptul său de a dovedi că a acționat cu bună credință, inseparabil libertății de exprimare a opiniilor, implicit este protejat de normele articolului 10 (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza «*Castellis*», citată anterior). Din acest motiv, (anume că elementul de echitate procedurală conform căruia este cerută îndepărtarea probelor este «absorbit» de dispozițiile articolului 10), consider că nu era cazul să se concluzioneze că, în situația dată, nu a avut loc o încălcare distinctă a normelor articolului 6, întrucât această cauză, în principiu, pune întrebări serioase în această privință (a se vedea opinia separată a judecătorului Zagrebelsky).

În ceea ce ține de caracterul sensibil al cauzei companiei «Clearstream», trebuie să respectăm și să protejăm o anumită confidențialitate jurnalistică. «Curtea accentuează că dreptul jurnaliștilor de a nu-și divulga sursele nu poate fi considerat ca fiind un simplu privilegiu care le este acordat sau retras în dependență de legalitatea sau ilegalitatea surselor, ci [este] un veritabil atribut al dreptului la informare, ce trebuie să fie tratat cu cea mai mare prudență» (a se vedea cauza «*Tillack versus Belgia*», nr. 20477/05, § 65, CEDO 2007-...).

Centrul Independent de Jurnalism

Pentru a determina proporționalitatea restrângerii, trebuie să ținem la fel cont și de faptul că, la momentul desfășurării evenimentelor, declarația în cauză a fost «deja pe larg mediatizată» (a se vedea cauza «*Lingens versus Austria*», hotărârea din 8 iulie 1986, seria A nr. 103, § 44), prin intermediul unui raport al Parlamentului Italiei, de către o revistă italiană serioasă, precum și de alte publicații. Dacă reputația d-lui N.S., care avea o clientelă internațională, a fost efectiv știrbită, aceasta cu siguranță nu a avut loc din cauza publicării unei note în câmpul de referință a unei lucrări, ci din cauza mass-mediei și documentelor oficiale accesibile de mai mult timp unui public mult mai larg decât cititorii lucrării «*Révélation*». Reclamantului a fost recunoscut culpabil de comiterea injuriei, el fiind obligat să achite o amendă în mărime de 1 500 Euro. Totuși, după cum Curtea a declarat în cauza «*Brasilier versus Franța*» (în care reclamantul a fost obligat să achite un franc simbolic în calitate de daune-interese), «deși condamnarea (...) este pe cât se poate de moderată, (...) aceasta nu poate fi suficientă, prin sine însuși, în vederea justificării imixtiunii» (a se vedea cauza «*Brasilier versus Franța*, nr. 71343/01, § 43, 11 aprilie 2006).

Dreptul la libertatea de exprimare implică protejarea jurnalismului serios, inclusiv și a surselor jurnalistice. În cauza «*Tillack*» sus-menționată, Curtea și-a exprimat opinia în modul următor: «atunci când este vorba despre presă, precum e cazul în prezența căruia ne aflăm, libertatea de apreciere de care dispun autoritățile naționale se confruntă cu interesul societății democratice de a sigura și menține libertatea presei. La fel, acestui interes trebuie să-i fie acordată o atenție substanțială atunci când e necesar să se determine, conform cerințelor normelor paragrafului 2 a articolului 10, dacă restricționarea dreptului la libertatea de exprimare era proporțională față de scopul legitim urmărit (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza «*Goodwin versus Regatul Unit*», [hotărârea din 27 martie 1996, *Culegere de hotărâri și decizii 1996-II*], p.p. 500-501, § 40, și «*Worm versus Austria*», hotărârea din 29 august 1997, *Culegere 1997-V*, p. 1551, § 47)».

În cazul dat, reclamantul nu a putut prezenta elementele de probă beneficiind de protecția asigurată de obicei, cel puțin în cauzele de defăimare. Or, «în privința importanței protecției surselor jurnalistice pentru libertatea presei într-o societate democratică, asemenea măsură [de restrângere] va corespunde prevederilor articolului 10 a Convenției doar dacă este justificată de prevalarea imperativă a interesului publicului» (a se vedea cauza «*Goodwin*», citată anterior, p. 500, § 39, «*Roemen și Schmit versus Luxemburg*», nr. 51772/99, § 57, CEDO 2003-IV, și «*Ernst și alții versus Belgia*», nr. 33400/96, 15 iulie 2003). În ceea ce privește interesul public de a proteja investigațiile jurnalistice serioase asupra chestiunilor ce prezintă interes considerabil pentru societate, pe de o parte, și întinderea restricției, pe de altă parte, (o condamnare penală, în timp ce persoana vizată de afirmațiile în cauză dispunea de mijloacele oferite de dreptul privat), consider că aplicarea d-lui Backes a unei pedepse penale a constituit o restrângere neproporțională a dreptului său la libertatea de exprimare.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

SOULAS și alții versus FRANȚA

(Cererea nr. 15948/03)

10 iulie 2008

Centrul Independent de Jurnalism

Primul reclamant, G. Soulas, este directorul unei publicații și administratorul celui de al treilea reclamant, compania „SEDE”. Al doilea reclamant, G. Faye, este doctor în științe politice, jurnalist și scriitor. Toți trei reclamanți au stat la originea unei lucrări publicate în februarie 2000, intitulată «Colonizarea Europei», cu subtitlul «Un discurs adevărat privind imigrarea și Islamul». În această operă vândută în librării, autorul «subliniază în particular ceea ce crede a fi incompatibil în civilizația europeană cu cea islamică într-o anumită arie geografică».

Cartea începea cu un avertisment al autorului către cititori. Printre altele, el mărturisea că mulți îl convingeau să nu scrie această carte căci își crea astfel probleme. Precizând că nu se exprimă din numele unui anume partid, grup, curent de gândire și că demersul său era absolut personal, scris din propria sa voință, amprenta unei libertăți absolute. El preciza că nu era vorba de folclor, nici de insinuări, nici de cădere în delir ostil, sau de rasism josnic, ci de afirmarea cu rigoare și determinare a dreptului imprescriptibil a europenilor de a rămâne ei-înșiși.

În urma apariției acestei lucrări, procurorul Republicii pe lângă marele tribunal din Paris le-a citat pe cei trei reclamanți în calitatea lor respectivă de autor (primul reclamant), complice (cel de al doilea reclamant) și parte civilmente responsabilă (al treilea reclamant) acuzându-i de provocarea discriminării, urii sau violenței referitor la o persoană sau un grup de persoane pe motive ale originii sale, apartenenței sau neapartenenței la o rasă, națiune, etnie sau religie, bazându-se anume pe dispozițiile articolelor 23 și 24 alineatul 6 a Legii din 29 iulie 1881. Procurorul la fel a citat și anumite pasaje din lucrare. Liga contra rasismului și intoleranței (LICRA) și Mișcarea contra rasismului și pentru prietenie între popoare (MRAP) au decis să participe la proces în calitate de parte civilă.

Prin sentința emisă la 14 decembrie 2000 marele tribunal din Paris l-a declarat pe administratorul casei de ediție și pe scriitor culpabili, anume în calitate de autor și complice, însă doar în privința unei singure părți din pasajele incriminate în baza prevederilor articolelor 23 și 24 alineatul 6 a Legii din 29 iulie 1881 privind libertatea presei. Eliberați de restul acuzațiilor, ei au fost obligați să achite fiecare câte 50 000 franci franțuzești (FRF) [7 622, 45 Euro] în calitate de amendă și, cu titlu solidar, să plătească fiecărei părți civile 1 FRF [0,15 Euro] în calitate de prejudicii și interese. Casa de ediție a fost declarată ca fiind civilmente responsabilă.

Reclamanții au depus o cerere de apel. În motivarea cererii sale de apel, ei afirmau că prevederile articolului 24 alineatul 6 a Legii din 29 iulie 1881 erau contrarii și incompatibile cu dispozițiile articolelor 9 § 1, 10 și 14 a Convenției din motive că acestea protejau în mod discriminatoriu apartenența anume la o religie, și nu la o ideologie profană. Aceste dispoziții creau două categorii de opinii protejate în mod diferit, stabilind o discriminare în favoarea unei anumite categorii de persoane. Deci, urma să fie exclus, pe motiv de imparțialitate, orice judecător suspectat de o asemenea apartenență. Reclamanții la fel afirmau că delictul în cauză era lipsit de componență.

Printr-o hotărâre adoptată la 31 ianuarie 2002, Curtea de Apel din Paris le-a declarat pe reclamanți, respectiv, pe administratorul casei de ediție și scriitor, culpabili, pentru întreg ansamblul de pasaje din lucrare, în calitate de autor și complice, de săvârșirea delictului ce consta în provocarea urii și

Centrul Independent de Jurnalism

violenței privind un grup de persoane anume, condamându-l pe fiecare la o amendă în mărime de 7 500 Euro. Curtea de Apel a alocat 1 Euro pentru LICRA și 0,15 Euro pentru MRAP în calitate de prejudicii și interese.

În hotărârea sa, instanța de apel a considerat că dispozițiile articolului 24 alineatul 6 a Legii din 29 iulie 1881 nu erau contrare principiilor consacrate de normele articolelor 9 § 1, 10 și 14 a Convenției.

Reclamanții au depus o cerere de recurs. Motivându-și recursul, ei au invocat neaplicabilitatea prevederilor articolelor 24 alineatul 6 a Legii din 29 iulie 1881 din motivul caracterului său discriminatoriu. Ei afirmă că a fost comisă încălcarea dispozițiilor articolelor 6 § 1, 9, 10 și 14 a Convenției.

La 19 noiembrie 2002, Curtea de Casație a respins recursul, stabilind că mijloacele utilizate se limitau la repetarea argumentelor, insuficiența, precum și neconcordanța acestora, ce pe drept a servit drept temei de respingere pentru Curtea de Apel, și respectiv, acestea nu pot fi luate în considerare.

Presupusa încălcare a normelor articolului 10 a Convenției

Curtea consideră că condamnarea în cauză constituie o «imixtiune» în dreptul reclamanților la libertatea de exprimare. O asemenea imixtiune este contrară prevederilor articolului 10, cu excepția cazului când este «prevăzută de lege», îndreptată spre atingerea unui sau mai multor scopuri legale, conform dispozițiilor cuprinse în paragraful 2, și «necesară» într-o societate democratică pentru a realiza aceste scopuri (a se vedea, printre multe altele, cauza «*Fressoz și Roire versus Franța*» [GC], nr. 29183/95, § 41, CEDO 1999-I).

Curtea constată că organele jurisdicționale interne s-au bazat pe dispozițiile articolelor 23 și 24 alineatul 6 a Legii din 29 iulie 1881 privind libertatea presei. Deci, această imixtiune era perfect «prevăzută de lege».

Curtea consideră că imixtiunea dată urmărea scopul asigurării protecției ordinii publice, reputației și dreptului altor persoane.

Respectiv, Curtea urmează să stabilească dacă această imixtiune era «necesară», într-o societate democratică, în vederea atingerii acestor scopuri.

Mai întâi de toate, Curtea relevă că chestiunile abordate în cartea menționată sunt de interes general: problemele legate de instalarea și integrarea imigranților în țările de reședință, chestiuni ce în prezent sunt pe larg discutate în societățile europene, atât pe plan politic, cât și de organele mass-media.

Această constatare este în particular valabilă pentru Franța care a acceptat pe parcursul anilor un număr mare de străini și care a trebuit să creeze structuri de primire a imigranților și politici destinate integrării acestora. Totuși, integrarea nu poate fi decât rezultatul unui proces lung și laborios, care poate comporta greșeli și dificultăți de aplicare, iar o parte din această populație va fi restrânsă. Apoi sunt antrenate și probleme legate de neînțelegeri sau înțelegeri greșite a acestui fenomen ceea ce, în cazul cel mai grav, s-a manifestat prin confruntări violente între forțele de ordine și anumite elemente radicale ale acestei populații.

Centrul Independent de Jurnalism

Problemele cărora trebuie să le facă față statele în aplicarea politicilor sale de imigrare și de integrare variază, în dependență de situație, de la o țară la alta. La fel e de menționat și impactul acestor politici atât asupra imigranților, cât și asupra populației autohtone, precum și raporturile care se creează între aceste grupuri de populație și pot depinde de mai mulți factori, cum sunt cei de ordin istoric, demografic și cultural. Amploarea acestor probleme și modul cel mai des utilizat pentru a remedia cele mai ardente din ele ne vorbesc despre aprecierea făcută de către autoritățile naționale, în baza cunoștințelor profunde de care dispun, a realității din țară. Respectiv, aceste autorități trebuie să dispună de o anumită libertate de apreciere, destul de largă, pentru a determina existența și întinderea necesității unei asemenea imixțiuni.

Lucrarea în cauză a fost publicată într-un context specific pentru Franța. Scrisă de către un jurnalist și scriitor angajat, aceasta are forma unui eseu în care sunt tratate chestiuni actuale de ordin sociologic. Cartea se citește ușor, autorii utilizând un limbaj familial cititorilor articolelor din presa scrisă, fiind adresată publicului larg. Conținutul cărții este conceput conform unei scheme clasice, conținând o analiză a situației, propuneri și eventualele efecte ale acestora, și, în fine, o previziune pentru viitor.

Autorul expune ceea ce el consideră a fi rău în imigrarea extra-europeană în general și musulmană în special, spre Europa. Cartea încearcă anume să demonstreze că Islamul întreprinde o cucerire ostilă a Franței și Europei și că delincvența «tinerilor» nu este decât manifestarea începutului unui război civil etnic de cucerire a teritoriilor. Europa se va scufunda într-un haos ce-i va nimici civilizația și acesta va fi un eveniment mult mai grav decât toate ciumele mari și războaiele pe care le-a cunoscut Europa. Autorul denunță inconștiența Europei și utopia unei societăți comunitare și multietnice.

Curtea notează că mai multe pasaje din carte creează o imagine negativă a comunităților vizate. Stilul este uneori polemic, iar prezentarea efectelor imigrării debordează în catastrofe.

Curtea reamintește că, în primul rând, este important de a lupta contra discriminării rasiale în orice formă de manifestare (a se vedea cauza «*Jersild versus Danemarca*» din 23 septembrie 1994, seria A nr. 298, § 30). Mai multe instrumente internaționale, pe lângă Convenție, consacră această abordare, așa cum sunt de exemplu, prevederile articolului 20-2 a Pactului Națiunilor Unite privind drepturile civile și politice sau Recomandarea generală nr. 15-42 a Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale conform căreia «interdicția difuzării oricărei idei fondate pe superioritate sau ură rasială este compatibilă cu dreptul la libertatea de exprimare și libertatea opiniilor (...)». În fine, articolul 4 al Convenției Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială impune statelor părți la Convenție obligația de a incrimina toate actele de rasism, în special, difuzarea ideilor fondate pe superioritate sau ură rasială, activitățile de propagandă rasistă și organizațiile rasiste.

Curtea de Apel, în condamnarea sa, a subliniat că expresiile utilizate de către reclamanți urmăreau scopul de a provoca cititorilor un sentiment de respingere și antagonism, accentuat prin împrumutarea limbajului militar, referitor la comunitățile vizate, descrise ca principalii inamici, făcându-i pe cititori să împărtășească soluția preconizată de către autor, cea de un război de recucerire etnică. Curtea de Apel, în motivarea hotărârii sale, a menționat în mod expres extrasele pe care și-a întemeiat concluziile, anume afirmația autorului conform căreia «soluția va putea fi găsită doar dacă va izbucni un război civil etnic», afirmație fondată «pe amplificarea previzibilă a delincvenței și războaielor teritoriale conduse de bandele etnice». Curtea de Apel la fel a notat, printre

Centrul Independent de Jurnalism

altele, că autorul, bazându-se pe fapte diverse, denunța faptul că tinerii din suburbii, din comunitățile popoarelor nord-africane și musulmane, practicau «violurile rituale» ale fetelor tinere de rasă albă din motive rasiale anti-europene.

Reieșind din cele expuse, Curtea consideră că motivele invocate de către Curtea de Apel sunt suficiente și pertinente. Evident, dreptul la libertatea de exprimare își găsește reflectarea în prevederile Legii din 29 iulie 1881 și aplicarea acestora de către organele jurisdicționale interne. În cazul dat, organele naționale competente nu au depășit limita dreptului de apreciere de care dispun.

În fine, în ceea ce privește sancțiunile aplicate, Curtea reamintește că natura și severitatea acestora sunt la fel elementele ce trebuie luate în considerare în cazul când este vorba de evaluarea proporționalității imixtiunii (a se vedea cauza «*Sürek versus Turcia*» (nr. 1), hotărârea din 8 iulie 1999, *Culegerea* 1999-IV, § 64).

Or, sumele amenzii aplicate reclamantilor, 7 500 Euro pentru fiecare din ei, par a fi disproporționale în comparație cu circumstanțele cauzei. Cu toate acestea, reclamantii, în principiu, se expuneau sancțiunilor privative de libertate.

Ținând cont de cele expuse, motivele invocate în sentința reclamantilor sunt convingătoare pentru Curte privitor la ceea ce imixtiunea în exercitarea dreptului reclamantilor la libertatea de exprimare era «necesară într-o societate democratică».

Curtea a conchis că normele articolului 10 nu au fost încălcate.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

SCHMIDT versus AUSTRIA

(Cererea nr. 513/05)

17 iulie 2008

Reclamantul, care locuiește la Viena, practică profesia de avocat.

Reclamantul a reprezentat un manager comercial în cadrul procedurilor judiciare administrative desfășurate în Oficiul Municipal Eisenstadt, învinuit pentru presupusa încălcare a Ordinului privind etichetarea produselor alimentare înghețate (*Tiefkühlkostkennzeichnungsverordnung* – “OEPAÎ”). Referindu-se la acuzațiile înaintate de Agenția pentru inspecția produselor alimentare de la Viena (*Lebensmitteluntersuchungsanstalt*) privind cele două mostre ale cârnii de curcan, pe 13 martie 1996 reclamantul a făcut următoarele remarci:

Centrul Independent de Jurnalism

“Luînd în considerație faptul că mostrele prelevate nu erau etichetate ca produse alimentare înghețate (în pofida încercării de a-mi înșela clientul (*Schummelversuch*) și a opiniei expertului, care vine în susținerea acuzării), acestea nu cad sub incidența Capitolului 1 § 1 (1) al OEPAÎ”.

Pe 11 iunie 1996, Oficiul Municipal Viena a solicitat Asociației Avocaților Vienezi să inițieze împotriva reclamantului o anchetă, susținând că declarațiile sale serioase și nefondate au lezat reputația Agenției pentru inspecția produselor alimentare de la Viena și erau incompatibile cu obligațiile profesionale ale unui avocat.

Ulterior, pe 26 iunie 1996, Asociația Avocaților Vienezi a inițiat o anchetă disciplinară împotriva reclamantului.

Pe 3 iulie 1997 reclamantul a făcut o declarație, susținând că Agenția pentru inspecția produselor alimentare de la Viena, în mod repetat, a interpretat extensiv prevederile în cauză. Insinuând că reprezentantul Agenției a încercat să-i înșele clientul, el doar a încercat să pună la îndoială concluzia juridică a autorității, cu toate că existau suficiente motive pentru inițierea urmăririi penale pentru abuzul de putere.

Prin decizia din 24 martie 1999, Consiliul disciplinar (*Disziplinarrat*) al Asociației Avocaților Vienezi a încetat ancheta disciplinară. Consiliul a conchis că, deși declarațiile reclamantului ar fi putu leza demnitatea și reputația profesională, vinovăția acestuia este minoră, dat fiind faptul că afirmațiile au fost făcute în contextul schimbului aprins de replici între reclamant și autoritatea în cauză.

Pe 7 septembrie 1999, procurorul Asociației avocaților a depus cererea de apel, susținând că expresia „încercarea de a-mi înșela clientul”, utilizată de reclamant, a insinuat că autoritatea a acționat într-un mod fraudulos.

Ulterior, pe 16 septembrie 1999, reclamantul a depus observațiile sale la dosar, în care a repetat că remarcile sale au fost percepute *stricto sensu*. El a recurs la insinuări, referindu-se la o practică ilegală din partea Agenției pentru inspecția produselor alimentare de la Viena. În special, el a declarat că Agenția s-a folosit de situația sa de serviciu pentru a-și atinge scopurile privind politica în domeniul inspecției alimentare.

Pe 14 februarie 2000, Comisia de apel (*Oberste Berufungs- und Disziplinarkommission*) a admis cererea de apel a procurorului. Comisia a casat decizia din 24 martie 1999 și a remis dosarul Consiliului disciplinar.

În cadrul ședinței verbale din 6 septembrie 2000, la care a fost prezent reclamantul, Consiliul disciplinar a găsit reclamantul vinovat de lezarea demnității, în conformitate cu Capitolul 9 al Legii cu privire la avocatură (*Rechtsanwaltsordnung*) și, în baza Capitolului 16 al Codului disciplinar (*Disziplinarstatut*), și a aplicat sancțiunea disciplinară sub formă de muștrare scrisă. Mai mult ca atât, Consiliul a obligat reclamantul să achite cheltuielile de judecată.

Consiliul disciplinar a statuat că reclamantul a utilizat o expresie defăimătoare și ofensatoare. În conformitate cu Capitolul 9 al Legii cu privire la avocatură, un avocat, la apărarea intereselor clientului său, este în drept să reacționeze într-un mod adecvat față de incorectitudinea sesizată din oricare document oficial. Declarația reclamantului a depășit limitele unui comportament acceptabil. În cadrul depozițiilor sale, reclamantul nu a fost capabil să invoce fapte sau circumstanțe care ar justifica utilizarea expresiei „încercarea de a-mi înșela clientul”. Reclamantul putea să depună o plângere pentru abuz de putere (*Amtsmissbrauch*), dacă ar fi existat motive pentru o atare suspiciune. În concluzie, Consiliul disciplinar a constatat faptul că reclamantul a denigrat onoarea și reputația profesională.

Centrul Independent de Jurnalism

Pe 15 decembrie 2000 reclamantul a contestat decizia, iar pe 17 ianuarie 2001 procurorul a depus referința.

În cadrul unei alte ședințe de judecată verbală, pe 7 mai 2001, Comisia de apel a respins apelul reclamantului. Comisia a confirmat faptul că reclamantul a încălcat limitele prevăzute de Capitolul 9 al Legii cu privire la avocatură. Declarația contestată a avut un caracter defăimător și a umilit colaboratorii Agenției pentru inspecția produselor alimentare de la Viena. Odată ce declarația în cauză a fost făcută în scris, conținutul acesteia era bine-gândit. De aceea, nu se poate spune că acțiunile reclamantului sunt caracterizate de un grad minor de vinovăție.

Pe 2 august 2001 reclamantul a depus o plângere la Curtea Constituțională (*Verfassungsgerichtshof*). El s-a referit, *inter alia*, la încălcarea articolului 10 al Convenției, susținând că acuzațiile Agenției pentru inspecția produselor alimentare de la Viena înaintate împotriva clientului său, erau injuste. Utilizând expresia contestată, reclamantul a încercat doar să-și reitereze argumentul.

Prin decizia din 21 iunie 2004, Curtea Constituțională a respins plângerea reclamantului, dispunând că ingerința contestată de reclamant a servit scopului menținerii autorității și imparțialității sistemului judecătoresc și că organele disciplinare au balansat, în modul convenit, drepturile reclamantului prevăzute de Convenție în raport cu obligația profesională de a respecta normele eticii profesionale. Drept urmare, organele disciplinare au invocat motive ample privind lipsa faptului încălcării dreptului reclamantului la libertatea exprimării.

Aprecierea Curții

Nu se pune în discuție faptul că sancțiunea disciplinară în formă de muștrare scrisă a influențat dreptul reclamantului la libertatea de exprimare și nici faptul că ingerința a fost „prevăzută de lege” și a urmărit un scop legitim, și anume, protecția reputației altor persoane. Curtea nici nu trebuie să se pronunțe asupra faptului că ingerința a avut drept scop menținerea autorității și imparțialității sistemului judiciar.

Curtea reiterează că, în timp ce avocații sunt în drept să facă comentarii publice privind înfăptuirea justiției, critica acestora nu trebuie să depășească anumite limite. În acest context, trebuie să se ia în considerație necesitatea de a echilibra diferite interese implicate, care presupun dreptul cetățenilor de a fi informați asupra întrebărilor care ating funcționalitatea sistemului judecătoresc, imperativele față de înfăptuirea justiției și demnitatea profesiei de avocat. Autoritățile naționale se bucură de o oarecare marjă de apreciere pentru a aprecia necesitatea unei ingerințe în speță. O astfel de marjă se dublează cu un control european în același timp referindu-se la regulamente și la deciziile care le aplică (vezi cauza Nikula c. Finlandei, nr. 31611/96, § 46, CEDO 2002-II, și cauza Schöpfer c. Elveției, hotărârea din 20 mai 1998, *Sinteza Hotărârilor și Deciziilor* 1998-III, pp. 1053-54, § 33). Cu toate acestea, în cazul dat nu există circumstanțe deosebite – cum ar fi lipsa înțelegerii între statele-membre privind principiile în cauză sau necesitatea de a ține cont de diversitatea concepțiilor morale – care ar justifica extinderea marjei de apreciere a autorităților naționale (ibid.).

Centrul Independent de Jurnalism

În exercițiul controlului său, Curtea trebuie să analizeze ingerința contestată în lumina ansamblului cauzei, incluzând și modalitatea de exprimare a reclamantului și contextul în care au fost făcute declarațiile. În special, Curtea trebuie să stabilească dacă ingerința în cauză a fost „proporțională cu scopurile legitime urmărite” și dacă motivele invocate de autoritățile naționale pentru a o justifica sunt „relevante și suficiente” (vezi cauza *Nikula* specificată mai sus, § 44).

În cauza dată, reclamantul reprezenta în procesul administrativ un client acuzat de pretinsa încălcare a Ordinului privind etichetarea produselor alimentare înghețate. Prin intermediul pledoariilor scrise pregătite pentru proces, reclamantul a acuzat Agenția pentru inspecția produselor alimentare de la Viena de încercarea de a-i înșela clientul. Prin urmare, date fiind circumstanțele cauzei, cerința privind protecția reputației Agenției pentru inspecția produselor alimentare de la Viena nu poate fi pusă pe un cântar cu libertatea presei sau interesul în discutarea deschisă a problemelor de interes public (vezi, *mutatis mutandis*, cauza *Nikula* specificată mai sus, § 48).

Curtea notează că în cadrul proceselor administrative de o astfel de natură, Agenția pentru inspecția produselor alimentare de la Viena are o funcție comparabilă cu cea a procurorului în cadrul urmăririi penale ordinare. Aceasta înaintează acuzații în baza opiniei experților. În acest context, Curtea își reiterează precedentul judiciar, potrivit căruia o protecție sporită este prevăzută pentru declarații prin care acuzatul critică un procuror, spre deosebire de cazurile atacurilor verbale ale unui judecător sau a instanței de judecată, în general (vezi, cauza *Nikula* specificată mai sus, § 40).

Curtea notează că declarația disputată nu poate fi calificată ca o insultă personală (vezi, pentru comparație, cauza *W.R. c. Austriei*, nr. 26602/95, Decizia Comisiei din 30 iunie 1997, și cauza *Mahler c. Germaniei*, nr. 29045/95, Decizia Comisiei din 14 ianuarie 1998), ci ca una îndreptată împotriva comportamentului Agenției pentru inspecția produselor alimentare de la Viena.

Autoritățile naționale au atras atenție asupra faptului că reclamantul nu a putut să invoce fapte sau circumstanțe care ar justifica utilizarea expresiei contestate. Curtea consideră că în cauza vizată acesta este un factor decisiv: alegațiile reclamantului într-adevăr nu erau susținute de fapte. Declarația reclamantului nu conținea nici o explicație a faptului că, în opinia sa, Agenția pentru inspecția produselor alimentare de la Viena a acționat inadecvat când a înaintat acuzații împotriva clientului său.

În cele din urmă, Curtea notează că, spre deosebire de cauza *Nikula* (specificată mai sus, § 55), motiv pentru depunerea cererii nu a servit o infracțiune, ci o sancțiune disciplinară. Curtea reiterează că statutul deosebit al avocaților, care acționează în calitate de intermediari între cetățeni și instanța de judecată, explică restricțiile impuse comportamentului membrilor Baroului. Dat fiind rolul-cheie al avocaților, este logic ca aceștia să contribuie la înfăptuirea corespunzătoare a justiției, și astfel, la menținerea încrederii publice în justiție (vezi cauza *Nikula*, specificată mai sus, § 45, și cauza *Schöpfer*, specificată mai sus, pp. 1052-53, §§ 29-30).

Centrul Independent de Jurnalism

Cât privește proporționalitatea sancțiunii în cauză, Curtea remarcă că a fost aplicată cea mai blândă sancțiune prevăzută de Capitolul 16 (1) al Codului disciplinar, și anume, muștrarea scrisă.

În concluzie, Curtea consideră că autoritățile naționale au invocat motive relevante și suficiente pentru decizia sa. Acestea nu au depășit limitele aprecierii când au aplicat reclamantului muștrarea.

Prin urmare, încălcarea articolului 10 al Convenției nu a avut loc.

OPINIA SEPARATĂ A JUDECĂTORILOR ROZAKIS, VAJIĆ ȘI SPIELMANN

Nu putem să înțelegem hotărârea adoptată de majoritate, și anume, că nu a avut loc încălcarea articolului 10.

Curtea își bazează hotărârea pe un factor decisiv în cauza dată, și anume, pe faptul că alegațiile reclamantului nu erau susținute de fapte și că declarația sa nu conținea nici o explicație a motivului din care, în opinia sa, Agenția pentru inspecția produselor alimentare de la Viena a acționat inadecvat când a înaintat acuzații împotriva clientului său. După părerea noastră, aceasta nu este o problemă. În depozițiile sale scrise, reclamantul, fiind un avocat, a comentat în felul următor acuzațiile înaintate de Agenția pentru inspecția produselor alimentare de la Viena:

“Luând în considerație faptul că mostrele prelevate nu erau etichetate ca produse alimentare înghețate (în pofida încercării de a-mi înșela clientul (*Schummelversuch*) și a opiniei expertului, care vine în susținerea acuzației), acestea nu cad sub incidența Capitolului 1 § 1 (1) al OEPAÎ”.

Este o declarație acceptabilă pentru un avocat, care comentează opinia expertului pe care se bazează acuzația. Declarația avocatului a fost făcută în cadrul pledoariei scrise prezentate Oficiului Municipal de la Eisenstadt.

După cum se vede din precedentul judiciar, Curtea întotdeauna a fost rezervată să accepte ingerința în libertatea de exprimare a avocaților, cu toate că aceasta recunoaște că, în virtutea statutului deosebit al avocaților în înfăptuirea justiției, și anume, a celui de intermediari între cetățeni și instanțele de judecată, restricțiile aplicate comportamentului membrilor Baroului pot fi justificate. Curtea, de asemenea, a statuat că articolul 10 protejează nu doar esența ideilor exprimate și a informației, ci și modul de exprimare a acestora. Combinația acestor principii presupune că, în timp ce avocații sunt în drept să comenteze în public asupra înfăptuirii justiției, critica acestora nu trebuie să depășească anumite limite. În acest context, trebuie să se ia în considerație necesitatea de a echilibra diferite interese implicate, care presupun dreptul cetățenilor de a fi informați asupra întrebărilor care ating funcționalitatea sistemului judecătoresc, imperatiile față de înfăptuirea justiției și demnitatea profesiei de avocat (vezi cauza *Schöpfer c. Elveției*, hotărârea din 20 mai 1998, *Sinteza Hotărârilor și Deciziilor 1998-III*, pp. 1053-54, § 33, și cauza *Nikula c. Finlandei*, nr. 31611/96, §§ 45-46, CEDO 2002-II).

Cu toate că Curtea a confirmat în cauza *Nikula* faptul că restricțiile față de comportamentul avocaților sunt mai stringente în cazurile în care țintă este însuși sistemul judiciar (cauza *Nikula*, specificată mai sus, § 50), în multe asemenea cauze organele de la Strasbourg, totuși, au recunoscut ca a avut loc încălcarea articolului 10 (vezi cauza *W.R. c. Austriei*, nr. 26602/95, Decizia Comisiei din 30 iunie 1977 în care avocatul a calificat opinia judecătorului drept „ridicolă”, și cauza *Katrami c. Greciei*, nr. 19331/05, 6 decembrie 2007, în care un jurnalist a menționat într-un articol că judecătorul de instrucție „și-a încălcat jurământul” și l-a numit “karagiozis” (§§ 41-42)).

În cauza *Amihalachioaie* (cauza *Amihalachioaie c. Moldovei*, nr. 60115/00, CEDO 2004-III), privind condamnarea unui avocat pentru critica exprimată față de o hotărâre judecătorească, Curtea a relevat că comentariile reclamantului se refereau la o întrebare de interes general și că ele se înscriau în cadrul

Centrul Independent de Jurnalism

unei polemici aprinse declanșate printre avocați și că, chiar dacă aceste afirmații pot să fie considerate de natura să denote o oarecare absență de respect față de Curtea Constituțională datorate deciziei sale, ele nu pot fi calificate nici grave, nici insultătoare față de judecătorii Curții Constituționale (§§ 35-36, *mutatis mutandis*, cauza *Skalka c. Poloniei*, nr. 43425/98, § 34, 27 mai 2003; cauza *Perna c. Italiei* [GC], nr. 48898/99, § 47, CEDO 2003-V; și cauza *Nikula*, specificată mai sus, §§ 48 și 52). Curtea a estimat că nu era „o necesitate socială imperioasă” de a restrânge libertatea de expresie a reclamantului și că autoritățile naționale n-au furnizat motive „pertinente și suficiente” pentru a o justifica. Reclamantul nedeșășind limitele criticii permise de articolul 10 al Convenției, ingerința incriminată nu putea fi calificată ca fiind „necesară într-o societate democratică” (§ 39).

Importanța rolului avocatului a fost, în mod repetat, reiterată de Curte în cauza *Kyprianou* (cauza *Kyprianou c. Ciprului* [GC], nr. 73797/01, CEDO 2005-...), în care Curtea a statuat:

“173. Statutul special al avocaților le plasează într-o postură centrală la înfăptuirea justiției în calitate de intermediari între cetățeni și instanțele de judecată. O atare postură explică restricțiile ordinare impuse comportamentului membrilor Baroului. Luându-se în considerație rolul-cheie al avocaților în domeniul dat, este logic să ne așteptăm ca avocații să contribuie la înfăptuirea corespunzătoare a justiției și, astfel, să mențină încrederea publică în justiție (vezi cauza *Amihalachioaie c. Moldovei*, nr. 60115/00, § 27, CEDO 2004-III; cauza *Nikula c. Finlandei*, specificată mai sus, § 45; și cauza *Schöpfer c. Elveției*, specificată mai sus, pp. 1052-53, §§ 29-30, cu referințe ulterioare).

174. Articolul 10 protejează nu doar esența ideilor exprimate și a informației, ci și modul de exprimare a acestora. În timp ce avocații sunt în drept să comenteze în public asupra înfăptuirii justiției, critica acestora nu trebuie să depășească anumite limite. Mai mult ca atât, libertatea de exprimare a unui avocat într-o ședință de judecată nu este nelimitată și anumite interese, cum ar fi autoritatea sistemului judecătoresc, sunt suficient de importante pentru a justifica restricțiile impuse acestui drept. Cu toate acestea, chiar dacă condamnarea, în principiu, este o competență a instanțelor judecătorești naționale, Curtea reamintește precedentul judiciar, potrivit căruia, doar în situații excepționale, limitarea – chiar prin intermediul unei pedepse blânde – apărării libertății de exprimare a avocatului, poate fi acceptată ca fiind necesară într-o societate democratică (vezi cauza *Nikula c. Finlandei*, specificată mai sus, §§ 54-55)”.

Limitele unei critice admisibile sunt mai vaste când sunt îndreptate spre alte părți ale procesului, cum a fost în cauza *Nikula* și prezenta cauză. Mai mult ca atât, Curtea a constatat că doar în situații excepționale limitarea, chiar prin intermediul unei pedepse blânde, a apărării libertății de exprimare a avocatului poate fi acceptată ca fiind necesară într-o societate democratică (cauza *Nikula*, specificată mai sus, § 55).

În cauza *Nikula*, care ținea de defăimarea unui procuror de către un avocat, Curtea a luat în considerație distincția făcută de diferite state contractante între rolul procurorului – oponent al acuzatului, și cel al judecătorului, și a constatat că, vorbind la general, o atare diferență trebuie să condiționeze o protecție sporită pentru declarațiile prin care un acuzat critică un procuror, spre deosebire de atacurile verbale ale judecătorului sau a instanței, în general (§ 50). Critica era îndreptată împotriva strategiei procurorului, care, în opinia reclamantului, constituia „o manipulare cu roluri...încălcând îndatoririle sale oficiale”. Cu toate că unii termeni erau inadecvați, critica reclamantului era strict limitată la performanța lui T. în calitate de procuror în ancheta împotriva clientului reclamantului, spre deosebire de critica care s-ar referi la calitățile general-profesionale sau alte calități ale lui T. În contextul cauzei respective, Curtea a considerat că T. a fost nevoit să tolereze o critică considerabilă expusă de reclamant în calitatea ei de avocat (§ 51). Curtea a notat că depozițiile reclamantului s-au limitat la sala de ședință, spre deosebire de critica față de un judecător sau procuror vociferată, de exemplu, în mijloacele mass-media, și că critica reclamantului față de procuror, având un caracter procedural, nu putea fi calificată ca o insultă personală (§ 52).

În cauza vizată, de altfel ca și în cauza *Nikula*, expresia contestată – „de a-mi înșela clientul” – a fost utilizată de către avocat în cadrul pledoariei sale și se referea la Agenția pentru inspecția produselor alimentare de la Viena – o parte la proces, care în cadrul procesului administrativ în Austria are atribuții

Centrul Independent de Jurnalism

comparabile cu cele ale procurorului într-un proces penal. Cu toate acestea, spre deosebire de circumstanțele de fapt din cauza *Nikula*, declarația a fost făcută în scris și nu a fost utilizată în cadrul unui proces public sau în mijloacele mass-media. Astfel, impactul negativ al remarcii a fost destul de limitat.

De asemenea, noi credem că Curtea a caracterizat greșit mustrarea scrisă ca fiind o sancțiune blândă. Din circumstanțele cauzei reiese că sancțiunea dată era evident disproporțională. În cele din urmă, o sancțiune disciplinară aplicată unui avocat trebuie tratată cu o maximă seriozitate, dat fiind potențialul efect descurajant al acesteia. Cât privește procedura disciplinară, Curtea deja a hotărât că o revizuire *ex post facto* a criticii exprimate de un avocat foarte greu poate fi reconciliată cu obligația acestuia de a apăra interesele clientului său, și ar avea un „efect descurajant” asupra practicării profesiei sale (vezi cauza *Nikula*, specificată mai sus, § 54, și cauza *Steur c. Olandei*, nr. 39657/98, § 44, CEDO 2003-XI).

Din aceste considerente, noi suntem de părerea că în cauza dată a avut loc încălcarea articolului 10.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

RIOLO versus ITALIA

(Cererea nr. 42211/07)

17 iulie 2008

«Măcelul din Capaci» și persecutările contra presupușilor autori ai crimei

La 23 mai 1992 în Capaci, Sicilia s-a produs o deflagrație în urma căreia a fost ucis un magistrat angajat în lupta contra mafiei (dl. Giovanni Falcone), însoțitoarea sa și paza. Contra presupușilor autori ai crimei au fost întreprinse persecutări. Printre acuzați se afla și dl. Salvatore Sbeglia, bănuit de procurarea pentru asasini a unei părți din dispozitivul telecomandat utilizat la provocarea exploziei.

Prima ședință preliminară în acest proces a avut loc la 19 septembrie 1994. Interesele d-lui Sbeglia erau reprezentate de Francesco Musotto, avocat al baroului din Palermo și președintele administrației provinciei Palermo. Fiind intervievat de un jurnalist al cotidianului «*La Repubblica*», Musotto a declarat că administrația provinciei încă nu s-a decis dacă va participa în calitate de parte civilă în procedura penală întreprinsă contra presupușilor ucigași ai d-lui Falcone. Musotto la fel afirma că a venit la ședința preliminară cu intenția de a renunța la mandatul clientului său, întrucât, în virtutea funcției deținute, anume președinte a administrației provinciei, urma să se abțină de la executarea acestuia.

Centrul Independent de Jurnalism

Zece zile mai târziu, la 28 septembrie 1994, a avut loc o nouă ședință preliminară. Dl. Musotto, care nu a renunțat la mandatul său, a pledat în favoarea d-lui Sbeglia. În fața criticilor lansate de anumiți politicieni și avocatul familiei Falcone, Musotto a declarat că «nu are nimic ce spune». Apoi a izbucnit o polemică în ziarele locale și naționale.

În februarie 1995, administrația provinciei Palermo a declarat că va lua parte la proces în calitate de parte civilă.

Articolul reclamantului

Reclamantul, cercetător în științe politice la universitatea din Palermo, în noiembrie 1994 a publicat în ziarul «*Narcomafia*» un articol, intitulat «Mafia și dreptul. Palermo: provincia contra sa însuși în procesul Falcone. Strania afacere a lui Musotto și Hyde».

La 24 aprilie 1995, Musotto, afirmând că a fost defăimat, a depus o acțiune civilă cerând de la reclamant să-i fie compensate daunele-interese. El a cerut să-i fie acordată suma totală în mărime de 700 milioane de lire (aproximativ 361 519 Euro).

În luna mai 1995 articolul reclamantului a fost republicat în ziarul «*Narcomafia*» și cotidianul național «*Il Manifesto*» din 3 mai 1995. Articolul era semnat de reclamant și încă de douăzeci și opt de alte persoane, printre care politicieni, reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale, juriști și jurnaliști.

Printr-o hotărâre emisă la 19 martie 2000, textul căreia a fost prezentat la serviciul grefă la 21 noiembrie 2000, tribunalul din Palermo l-a obligat pe reclamant să-i achite d-lui Musotto 70 milioane de lire (în jur de 36 151 Euro) în calitate de prejudiciu moral, plus toată suma datorată în calitate de interese legale începând cu noiembrie 1994. La fel, reclamantul a fost condamnat la achitarea unei compensații (*somma a titolo di riparazione*) în mărime de 10 milioane de lire (aproximativ 5 164 Euro) și rambursarea cheltuielilor de judecată a solicitantului, sumă ce se ridică la 6 390 000 lire (aproximativ 3 300 Euro).

Tribunalul a notat că în scopul stabilirii faptului dacă a avut loc o defăimare sau exercitarea legală a dreptului jurnalistic de a critica, urma să se țină cont de însăși contextul articolului în ansamblu, scopul său, interesul public și conținutul exact al acestuia. Utilizându-și dreptul de a critica, jurnalistul se expune diferitor opinii care nu întotdeauna sânt obiective, fiind fondate pe o interpretare subiectivă a faptelor.

Totuși, în cazul dat, reclamantul a depășit limitele dreptului său, întrucât a întreprins o atacă personală contra d-lui Musotto. O persoană «cu capacități medii», citind acest articol, va fi convinsă că solicitantul este garantul intereselor mafioate fiind condiționat de acestea în activitatea sa politică și profesională. Această idee a fost reconfirmată și prin republicarea articolului în cauză, precum și de o discuție ce a avut loc în Parlament. Adevărat, reclamantul a precizat că el nu avea intenția să «afirme că era [fusesse] prezentă o formă de negociere prealabilă între purtătorii de opinii neindependente»; respectiv, nu se putea presupune că această frază era doar o tentativă de a se sustrage consecințelor ce decurgeau din alte afirmații defăimătorii. Respectiv, reclamantul a cauzat prejudicii reputației, imaginii profesionale și politice, precum și vieții private a d-lui Musotto.

Centrul Independent de Jurnalism

Reclamantul a depus o cerere de apel. El susținea, printre altele, că tribunalul din Palermo nu a examinat dacă faptele expuse în articolul scris de el erau adevărate și nici nu a ținut cont de interesul public ce-l prezenta subiectul abordat, care, în cazul dat, trebuia să prevaleze asupra dreptului la protecția vieții private a solicitantului.

Printr-o hotărâre emisă la 29 noiembrie 2002, textul căreia a fost transmis la serviciul grefă la 7 aprilie 2003, Curtea de Apel din Palermo a menținut hotărârea primei instanțe și l-a condamnat pe reclamant la achitarea cheltuielilor de judecată a pârâtului, ceea ce constituia 3 700 Euro.

Reclamantul a depus o cerere de recurs.

Printr-o hotărâre emisă la 30 ianuarie 2007, textul căreia a fost depus la serviciul grefă la 19 martie 2007, Curtea de Casație, considerând că instanța de apel a motivat în mod logic și corect toate punctele de controversă, a respins cererea de recurs depusă de către reclamant.

Vicisitudinile judiciare ale d-lui Musotto

În noiembrie 1995, dl. Musotto, acuzat de susținerea mafiei din exterior (*concorso esterno in associazione a delinquere di stampo mafioso*), a fost arestat. El a fost eliberat în martie 1996, cauza sa fiind trimisă spre judecare la tribunalul din Palermo. Această instanță, adoptând o hotărâre în anul 1998, a dispus eliberarea sa.

Această hotărâre, menținută în apel în anul 1999, a devenit definitivă în aprilie 2001. Fratele d-lui Musotto a fost condamnat la o lungă privațiune de libertate.

În iunie 2000 contra d-lui Musotto a fost întreprinsă un proces, el fiind învinuit de «cumpărarea» voturilor. Nu cunoaștem rezultatul acesteia.

Aprecierea Curții

De la bun început Curtea notează că reclamantul nu profesează jurnalistică în mod regulat, ci este un cercetător în științe politice la universitatea din Palermo. Totuși, întrucât el a scris un articol pentru a fi publicat în ziarul «*Narcomafia*», care apoi a fost republicat într-un cotidian național «*Il Manifesto*», afirmațiile sale, după exemplul oricăror altor persoane, aflate într-o situație similară, trebuie să fie asimilate cu cele făcute de către un jurnalist, reclamantul beneficiind de aceeași protecție oferită de normele articolului 10 a Convenției.

Mai mult ca atât, Curtea observă că autorul articolului în cauză s-a inspirat din situația în care se afla, la momentul desfășurării evenimentelor, președintele administrației provinciei Palermo, dl. Musotto. În timp ce se discuta întrebarea dacă această provincie va participa la procedura judiciară privind omorul unui magistrat, dl. Musotto îl apăra, în calitate de avocat, pe unul din acuzați. Stabilirea incompatibilității între cele două funcții deținute de către dl. Musotto nu ține de obligația Curții. La fel, evident că este vorba de o situație ce ar putea pune la îndoială oportunitatea alegerilor făcute de către un înalt reprezentant al administrației locale privind procesul în cadrul căruia erau examinate fapte extrem de importante. Printre altele, Guvernul a admis că dl.

Centrul Independent de Jurnalism

Musotto se afla într-o «situație delicată din punct de vedere obiectiv». Articolul reclamantului, deci, făcea parte din dezbaterile de interes public, aducând în discuție o întrebare de interes general.

Aceasta la fel se confirmă și prin faptul că, începând cu septembrie 1994, dubla funcție deținută de dl. Musotto a făcut subiectul numeroaselor articole în presă. Însă Curtea nu este de aceeași părere ca și Guvernul Italiei, precum că existența acestor informații implica imposibilitatea reclamantului de a-și exercita dreptul său de informare a publicului. Conform părerii Curții, existența unor dezbateri ample privind întrebarea abordată de către reclamant nu exclude deloc posibilitatea ca acesta să ia atitudine față de exigența de exprimare și comunicare a punctului său de vedere, în scopul stimulării unor considerațiuni mai aprofundate.

Trebuie de menționat că dl. Musotto era un om politic care, la momentul desfășurării evenimentelor, deținea un post-cheie în organele administrației locale. Deci, trebuia să se aștepte că acțiunile sale vor fi supuse unei examinări scrupuloase din partea presei. Mai mult ca atât, el cunoștea, sau trebuia să știe că, dacă va continua să-l apere pe unul din acuzați într-un proces important privind mafia, în care administrația, președintele căreia el era, ar fi putut interveni, atunci el se va expune unor critici severe. În același timp, această circumstanță nu-l putea priva pe dl. Musotto de dreptul la prezumția nevinovăției și de a nu face obiectul acuzațiilor lipsite de orice substrat factologic.

Curtea a examinat conținutul articolului în cauză, însă fără a găsi anumite expresii care ar vorbi explicit despre faptul că dl. Musotto ar fi comis infracțiuni sau că el proteja interesele mafiei. Este adevărat, reclamantul a afirmat că «probabil (...) [dl. Musotto] nu a vrut, sau nu a putut, adopta o poziție clară față de acuzații în acest proces, și că, într-un anumit mod, a fost constrâns să se expună influenței acestui conflict de interese economice și politice, cărora, cel puțin într-o anumită măsură, se datorează alegerea sa în funcția de președinte a administrației provinciei cu un număr neașteptat de voturi». Totuși, Curtea este de părerea că aceste afirmații nu pot avea sensul că dl. Musotto ar fi întreținut de bună voie relații cu mediul mafiot. Reclamantul, mai degrabă, a exprimat opinia sa, conform căreia un ales local ar putea fi influențat, cel puțin într-o măsură oarecare, de interesele alegătorilor săi. Ne aflăm în prezența unei păreri care nu depășește limitele libertății de exprimare în cadrul unui societăți democratice. În această privință Curtea notează că reclamantul a avut grijă să precizeze că el nu dorea să afirme că a avut loc «o negociere prealabilă între purtătorii de opinii ce nu erau libere» și că controlul asupra voturilor ar putea fi decis în mod unilateral de către organizațiile criminale. Prin aceasta el a precizat cu claritate cititorilor că, chiar dacă e să presupunem că dl. Musotto a avut parte de anumite voturi ce proveneau din mediul mafiot, acest fapt, cu certitudine, nu-i putea fi imputat.

Este adevărat că, la prima vedere, ar părea că anumite expresii utilizate de către reclamant îl iau în derâdere pe dl. Musotto. Același lucru este valabil și pentru locuțiunea «rivalul local neîndemânatic», precum și pentru comparația cu personajele din romanul lui Stevenson «Cazul straniu al doctorului Jekyll și d-lui Hyde». Cu toate acestea, Curtea reamintește (a se vedea paragraful 55 de mai sus), că libertatea jurnalistică include și posibilitatea de a recurge la o anumită provocare. Printre altele, în cazul dat, expresiile ironice utilizate de către reclamant nu s-au transferat în insulte și nu pot fi considerate ca fiind arbitrar ofensatorii; efectiv, acestea erau legate de situația comentată.

Centrul Independent de Jurnalism

Curtea la fel notează că nimeni din participanți nu a contestat veridicitatea principalelor informații de fapt ce se conțineau în acest articol. În ceea ce privește circumstanța evocată de către Guvernul Italiei, că în septembrie 1994 dl. Musotto a renunțat la mandatul său de apărător al d-lui Sbeglia (a se vedea paragraful 37 de mai sus), Curtea observă că aceasta era contrazisă de cele două declarații publice făcute de dl. Musotto, datând, respectiv, cu 30 septembrie și 18 octombrie 1994 (paragraful 43 de mai sus). Deci, la momentul publicării articolului său (noiembrie 1994), reclamantul putea în mod rezonabil crede că dl. Musotto continua să dețină «funcția dublă».

În aceste condiții, Curtea consideră că articolul în cauză, deși provocator într-o anumită măsură, nu putea însă fi considerat ca fiind o atacă personală arbitrară față de dl. Musotto (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza «*Kwiecei versus Polonia*», nr. 51744/99, § 54, 9 ianuarie 2007, și «*Ormanni versus Italia*», nr. 30278/04, § 73, 17 iulie 2007), și că expresiile utilizate de către reclamant aveau o legătură suficient de strânsă cu faptele în cauză (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza «*Feldek versus Slovacia*», nr. 29032/95, § 86, CEDO 2001-VIII). Aceasta o eliberează pe Curte de necesitatea de a examina, urmare a cerințelor înaintate de către reclamant, (a se vedea paragraful 42 de mai sus), dacă opiniile sale au fost ulterior confirmate de către preschimbările judiciare ale d-lui Musotto (a se vedea paragrafele 27-30 de mai sus), și dacă această circumstanță ar putea fi pertinentă din punct de vedere al articolului 10 a Convenției.

Considerațiunile precedente sunt suficiente pentru ca Curtea să ajungă la concluzia că această imixtiune în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare nu corespundea normelor Convenției. În același timp, Curtea consideră că mărimea daunei morale și compensației care urmau a fi plătite de către reclamant (în total, aproximativ 41 315 Euro, plus toată suma datorată în calitate de interese legale în mărime de 36 151 Euro începând cu noiembrie 1994 – a se vedea paragraful 14 de mai sus) poate altera justul echilibru al cauzei. (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza «*Steel și Morris versus Regatul Unit*», nr. 68416/01, §§ 96-97, CEDO 2005-II, și cauza citată anterior «*Ormanni*», § 76). La aceasta se mai adaugă și cheltuielile de judecată ale pârâtului, care, în prima și a doua instanță de judecată, constituiau aproximativ 7 000 Euro (a se vedea paragrafele 14 și 18 de mai sus). Ținând cont de situația financiară a reclamantului (paragraful 49 de mai sus), condamnarea la achitarea acestor sume putea să-l descurajeze de a continua să informeze publicul referitor la subiectele ce prezentau interes general.

Reieșind din cele expuse, motivele invocate de către organele jurisdicționale naționale în vederea justificării condamnării reclamantului nu pot fi suficiente pentru a convinge Curtea că imixtiunea în exercițiul dreptului reclamantului la libertatea de exprimare era «necesară într-o societate democratică»; în particular, mijloacele utilizate erau disproporționale față de scopul vizat, anume «protecția reputației și drepturilor altor persoane».

În concluzie, condamnarea în cauză a constituit o încălcare a prevederilor articolului 10 al Convenției.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

Centrul Independent de Jurnalism

YILMAZ și KILIÇ versus TURCIA

(Cererea nr. 68514/01)

17 iulie 2008

La 16 și 18 noiembrie 1998, la Izmir, au avut loc două manifestări de protest contra arestării la Roma, a lui Abdullah Öcalan, fost șef al PKK, o organizație armată ilegală. La aceste manifestări au participat majoritatea membrilor partidului Hadep. Manifestația din 16 noiembrie nu a fost autorizată (*korsan miting*), desfășurându-se pe un teren de fotbal din cartierul Güzeltepe. Cea din 18 noiembrie a fost organizată pentru a da citire unui comunicat de presă a partidului Hadep, și a avut loc în cartierul Çiğli. La fiecare din manifestațiile în cauză au participat treizeci de persoane.

Dl. Yılmaz a fost reținut la 18 noiembrie 1998, în timp ce încerca să fugă după terminarea manifestației. Dl. Kılıç a fost arestat la 22 noiembrie. Ambii, din ziua arestării, au fost puși sub supravegherea agenților secției antiteroriste a Direcției de Securitate din Izmir.

Printr-un act de acuzare, emis la 17 decembrie 1998, la Curtea de Securitate a Statului din Izmir (CSSI) a fost intentată o procedură penală. Cauza a fost examinată de doi judecători în materie civilă și un magistrat militar de carieră, fiind atrase la răspundere douăzeci și opt de persoane, printre care și reclamanții, bănuți de organizarea manifestațiilor ce au avut loc la 16 și/sau 18 noiembrie 1998 și de participarea la acestea.

Procurorul, în rechizitoriu, s-a referit la diverse acte ilegale comise de organizația armată PKK, printre care și utilizarea «cocteilului Molotov», citând și metodele utilizate de această organizație, precum și de formațiunile din sânul partidului politic Hadep. În ceea ce ține de reclamantul Yılmaz, procurorul a menționat că acesta a efectuat, la o dată neprecizată și fără autorizație, o colectare a pieilor de oi [în urma sărbătorii Aïd] în numele partidului Hadep.

Privitor la dl. Kılıç, procurorul a menționat condamnarea sa anterioară pe motiv de participare la activitățile unei bande armate, precizând că, ca urmare, acesta a ispășit și o pedeapsă cu închisoarea pe termen de cinci ani. Referindu-se la faptele în cauză, procurorul a invocat declarațiile reclamantului și persoanelor învinuite împreună cu el de participarea la manifestația din 16 noiembrie 1998, aceste declarații fiind obținute pe parcursul instrumentării cazului.

În timpul audierii cauzei la 2 februarie 1999, dl. Yılmaz a respins declarațiile pe care le semnase la poliție privitor la manifestația din 16 noiembrie, participarea la care a negat-o. Printre altele, el a respins și acușările de susținere a unei formațiuni armate, declarând că a participat la manifestația din 18 noiembrie în scopul de a asista la citirea unei declarații de presă a partidului Hadep. El a admis că însuși a scandat, în timpul manifestației din 18 noiembrie 1998, sloganuri cum sunt de exemplu: «Partidul Hadep nu-și va schimba poziția în urma presiunilor exercitate!» și, în favoarea PKK și Öcalan, «Suntem cu tine, președinte!».

Privitor la dl. Kılıç, acesta a negat orice participare la manifestația ce s-a desfășurat la 16 noiembrie, fapt de care era învinuit.

Centrul Independent de Jurnalism

Reclamanții, precum și alți învinuiți, au respins conținutul declarațiilor, precum și a proceselor-verbale de identificare din cadrul instruirii cazului, contestând legalitatea acestor acte, care ar fi fost obținute în lipsa unui avocat și sub constrângeri.

Expunându-și părerea privind fondul, procurorul a menționat printre probele ce dovedeau vinovăția reclamanților faptul că aceștia au participat la formațiunile interne din cadrul partidului Hadep la Istanbul.

În pledoaria sa din 6 aprilie 1999, avocatul reclamanților și-a exprimat dezacordul privind faptul utilizării lucrărilor legale ale unui partid politic în calitate de probă pentru a aduce învinuiri în baza articolului 169 a Codului Penal. El a mai menționat că formațiunile în cauză au făcut obiectul persecuțiilor, care, în fine, au fost clasate de către Curtea de Securitate a Statului din Istanbul.

La 11 mai 1999 CSSI a adoptat o sentință, prin care le-a condamnat pe cei doi reclamanți la trei ani și nouă luni de privațiune de libertate, pe motiv de acordare a ajutorului și asistenței unei organizații ilegale, infracțiune prevăzută de normele articolului 169 a Codului Penal și articolului 8 a Legii nr. 3713 privind lupta contra terorismului. Instanța a majorat pedeapsa aplicată d-lui Erdem până la trei ani, șaisprezece luni și cincisprezece zile, invocând recidiva.

Instanța a considerat ca fiind stabilit faptul că unsprezece persoane din cele învinuite, printre care și reclamanții, au acordat ajutor PKK, care era o bandă armată în sensul prevederilor articolului 169 a Codului Penal, și că aceștia au acționat ca să se facă auzită vocea acestei organizații. Conform părerii CSSI, reclamanții, încercând să expună opinia publică favorabilă șefului acestei organizații, în mod evident au facilitat acțiunile PKK. CSSI a citat următoarele sloganuri, care ar fi fost scandate de către mulțimea ce manifesta: «Dinte pentru dinte, sânge pentru sânge, suntem cu tine, Öcalan, Apo e la Roma, Republica turcă este în comă, *Biji* PKK, *Biji* Apo!».

Participarea tuturor învinuiților la manifestația în cauză a fost stabilită în baza depozițiilor, confruntărilor și identificărilor de pe fotografii. La finele procedurii, șapte persoane din cele optsprezece învinuite au fost achitate, pe motiv că, chiar dacă participarea lor la manifestații a fost stabilită, ei, totuși, nu aveau intenția să protesteze contra arestării lui Öcalan sau să-l susțină.

La 7 iunie 1999, reclamanții au depus o cerere de recurs contra sentinței emise la 11 mai 1999.

Printr-o hotărâre adoptată la 25 ianuarie 2000, Curtea de Casație a menținut sentința emisă de către prima instanță de judecată. La 29 februarie 2000 hotărârea Curții de Casație a fost anexată la dosarul aflat la CSSI.

Presupusa încălcare a prevederilor articolelor 9, 10 și 11 a Convenției

Curtea notează că între părțile litigante nu există vreo controversă privind faptul că imixtiunea în cauză era prevăzută de lege și că aceasta urmărea un scop legal, anume cel de a proteja securitatea națională și ordinea publică, în sensul dispozițiilor articolului 10 § 2 (a se vedea cazul «*Yağmurdereli versus Turcia*», nr.29590/96, § 40, 4 iunie 2002). Curtea subscrie acestei aprecieri. Deci, Curtea urmează să stabilească dacă această imixtiune era «necesară într-o societate democratică».

Centrul Independent de Jurnalism

Reclamanții susțin că instanțele jurisdicționale care le-au condamnat au emis hotărârile sale sub influența condițiilor politice în vigoare la acel moment. Ei au menționat că în aceeași perioadă au avut loc manifestații similare în diverse localități și că unele din ele s-au desfășurat într-o ambianță ostilă. Reclamanții afirmă că actele lor se rezumau la exprimarea pașnică a opiniilor sale privind un subiect de actualitate politică, în calitate de membri ai Comisiei pentru tineret a unui partid politic legal. În particular, ei se plâneau de aplicarea unei sancțiuni pe care o considerau neproportională în raport cu acțiunea sa, aceasta nefiind calificată ca un act de propagandă, ci ca un act de terorism.

Guvernul susține că era vorba de manifestații violente ce nu aveau drept scop exprimarea unei anumite idei, ci obținerea susținerii publicului în scopul facilitării activităților PKK.

Curtea deja a judecat cauze asemănătoare acestora și a constatat încălcarea prevederilor articolului 10 a Convenției (a se vedea, printre multe altele, cauza «*Kızılyaprak versus Turcia*», nr. 27528/95, § 43, 2 octombrie 2003, cauza «*Feridun Yazar versus Turcia*», nr. 42713/98, §§ 23-29, 23 septembrie 2004).

Curtea a examinat cauza dată în lumina jurisprudenței sale și consideră că Guvernul nu a prezentat nici un fapt sau argument ce ar condiționa o constatare diferită. Curtea a acordat o atenție deosebită acelui fapt că era vorba de o întrunire neautorizată (a se compara cu cauza «*Oya Ataman versus Turcia*», nr. 74552/01, § 39, CEDO 2006-...), precum și în ansamblu sloganurilor citate în sentință, motivării sentinței, precum și naturii și severității sancțiunilor aplicate reclamanților. La fel, Curtea a ținut cont și de circumstanțele cazului examinat, în particular de dificultățile legate de lupta contra terorismului (a se vedea cauza «*Ibrahim Aksoy*», anterior citată, § 60, și «*Incal versus Turcia*», hotărârea din 9 iunie 1998, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-IV, p. 1568, § 58).

Curtea notează că, pe parcursul perioadei în cauză, s-au desfășurat numeroase manifestații de protest contra arestării lui Öcalan, unele dintre care au putut degenera în acte de violență. Printre altele, Curtea observă absența unor asemenea acte în manifestațiile invocate în această cauză, cu excepția unei «tentative de a ațâța spiritele» în care reclamanții nu au fost implicați.

Totuși, Curtea menționează că unele din sloganurile scandate pe parcursul celor două manifestații, aveau o conotație deosebit de violentă. Curtea însă notează, că conform documentelor din dosar, nu s-a stabilit dacă aceste sloganuri erau scandate de însuși reclamanții.

Reiesă deci, că chiar dacă atentarea autorităților naționale la dreptul reclamanților la libertatea de exprimare ar putea fi justificată de preocuparea păstrării ordinii publice, anume din cauza climatului politic deosebit de tensionant ce domnea în țară la momentul desfășurării evenimentelor, sancțiunile penale aplicate reclamanților, în special aproape patru ani privațiune de libertate erau în mod evident neproportionale, prin însăși natura și severitatea lor, față de scopul legitim urmărit.

Curtea consideră că organele jurisdicționale interne, în cazul dat, au depășit limitele unei restricții «necesare» a dreptului reclamanților la libertatea de exprimare.

Prin urmare, au fost încălcate dispozițiilor articolului 10 al Convenției.

[La început](#)

Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pe cauza

FLUX (NR. 6) versus MOLDOVA

(cererea nr. 22824/04)

29 iulie 2008

În această cauză, reclamantul, ziarul „Flux”, a publicat, la 4 februarie 2003, un articol intitulat „Elevii liceului „Spiru Haret” se calcă în picioare”. Articolul se baza pe o scrisoare anonimă care se pretinde a fi primită de la un grup de părinți ai elevilor de la liceul Spiru Haret. Scrisoarea critica situația din școală, și anume supraaglomerarea claselor și lipsa de condiții adecvate pentru elevi. În ea se mai menționa că directorul liceului nu folosea fondurile școlii în scopuri potrivite, cheltuind banii pentru amenajarea biroului său și construirea unui veceu personal, lansarea ziarului școlii care publica doar articole despre relații de dragoste și sex. În scrisoare se mai spunea că directorul lua mită în sumă de 200–500 de dolari USD pentru înscrierea elevilor la școală și că autorii scrisorii au refuzat să o semneze de teama represiunilor împotriva copiilor lor.

La o dată nespecificată, directorul școlii și echipa editoriale a ziarului școlii au cerut ziarului Flux de a publica o replică articolului din 4 februarie 2003, dar cererea lor a fost respinsă. Această replică a fost publicată în alt ziar, „Jurnal de Chișinău”. În replică se menționa că articolul a fost editat fără a se respecta etica jurnalistică, deoarece nu a fost cerută și opinia lor. Directorul școlii a recunoscut că clasele sunt supraaglomerate, dar aceasta se datora popularității școlii, că a fost renovat nu doar biroul său, ci și alte părți ale liceului. În ceea ce privește luarea de mită, aceasta era o acuzație prea serioasă pentru a fi publicată fără un suport probatoriu. Echipa editorială a ziarului școlii a subliniat că în ziar sunt publicate multe alte articole ce țin de sport, evenimente culturale și școlare.

La 14 februarie 2003, ziarul reclamant a publicat un articol ca răspuns la articolul din Jurnal de Chișinău. Acesta, printre altele, se referea la vizita echipei editoriale a ziarului școlii, despre tentativa directorului liceului de a afla semnatarii scrisorii publicate, precum și despre mărturisirile lui V.L., care se pretindea a fi fostul coleg de facultate al directorului liceului și care a confirmat declarația referitoare la luarea de mită.

La o dată nespecificată, directorul a inițiat proceduri civile de defăimare împotriva ziarului, susținând că mai multe declarații din articolul sus-menționat îl defăimau. Pe parcursul procedurilor, ziarul reclamant a chemat 3 martori, inclusiv pe V.L., care au confirmat că se lua mită pentru înscrierea elevilor la liceul Spiru Haret.

Centrul Independent de Jurnalism

La 18 septembrie 2003, Judecătoria Buiucani a dat câștig de cauză directorului liceului, conchizând că declarațiile celor 3 martori nu erau suficiente pentru a răsturna principiul prezumției nevinovăției directorului. Ziarul a fost obligat să publice o dezmințire în termen de 15 zile și să plătească directorului liceului MDL 1,350 (EUR 88 la acea dată). În ceea ce privește declarațiile martorilor, instanța a menționat că ea nu are motive să nu creadă martorii, însă, pentru a declara pe cineva vinovat de luare de mită este nevoie de o hotărâre judecătorească de constatare a acestui fapt. În urma apelului declarat de ambele părți, la 23 decembrie 2003, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea ziarului reclamant ca fiind neîntemeiată, precum și cea a directorului liceului, statuând că directorul era o figură publică și trebuia să fie mai tolerant la critică. Ziarul reclamant a înaintat o cerere de recurs la Curtea Supremă de Justiție, argumentând că scopul articolului nu a fost de a-l acuza pe directorul liceului de luare de mită, ci de a face publice zvonurile ce circulau cu privire la acest subiect și că ziarul a reprodus declarațiile unor terțe părți. La 31 martie 2003, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul ziarului.

În fața Curții, ziarul Flux pretindea violarea art. 10 CEDO (libertatea de exprimare), prin obligarea sa la plata despăgubirilor și publicarea dezmințirii în cauza în defăimare intentată de directorul liceului Spiru Haret.

Curtea a constatat, cu 4 voturi pro și 3 contra, că nu a avut loc violarea art. 10 CEDO.

Curtea a examinat dacă jurnalistul ce a scris articolul a acționat cu bună-credință și potrivit eticii profesionale prin prisma următorilor factori: natura și gradul defăimării, modul în care articolul în litigiu a fost scris și măsura în care ziarul reclamant putea, în mod rezonabil, să considere sursele sale ca fiind de încredere.

Curtea a notat că, pe parcursul procedurilor judiciare naționale, ziarul reclamant a făcut tentative de a prezenta declarațiile litigioase nu ca o acuzare directă a directorului liceului de luare de mită, ci ca o încercare de a aduce în atenția publicului fenomenul luării de mită în școli. Curtea a găsit acest argument nesatisfăcător și a considerat că în ambele articole declarațiile au fost suficient de explicite pentru a sugera cititorilor că directorul liceului era vinovat de luare de mită.

În ceea ce privește comportamentul ziarului reclamant, Curtea a notat că, în pofida acuzațiilor serioase împotriva directorului conținute în scrisoarea publicată la 4 februarie 2003, jurnalistul nu a încercat să-l contacteze și să-l întrebe opinia sa. Din textul articolului, nu rezultă că jurnalistul ar fi dus vreo investigație cu privire la subiectele menționate în scrisoarea anonimă. Mai mult ca atât, atunci când directorul liceului și echipa editorială a ziarului liceului au solicitat dreptul de a publica o replică, ei au fost refuzați pe motiv că replica lor era considerată ofensatoare. Având în vedere termenii replicii publicate în Jurnal de Chișinău, Curtea nu a găsit limbajul folosit ca fiind ofensator. Directorul a acuzat ziarul de comportament neprofesionist, însă această reacție era normală și proporțională conținutului primului articol.

Ziarul reclamant a declarat că scopul articolului din 14 februarie 2003 a fost de a discuta chestiuni de interes public. Totuși, în lumina repetării unor acuzații împotriva directorului preluate din articolul din 4 februarie 2003 și a limbajului utilizat, Curtea a privit acest articol mai degrabă ca o formă de presiune împotriva persoanelor care au pus în discuție profesionalismul ziarului. Mai mult, tonul articolului este batjocoritor și articolul conține o insinuație

Centrul Independent de Jurnalism

referitor la o pretinsă relație între director și o profesoară, fără nicio probă, precum și în pofida principiului autorității pe care profesorii trebuie să o aibă în ochii elevilor săi.

Ziarul reclamant s-a străduit să repare omisiunea pe care a comis-o în primul articol când a citat zvonuri din culoare precum că directorul ar lua mită. Doar în cadrul procedurilor civile el a mai chemat doi martori suplimentari în încercarea de a aduce suport probatoriu acuzațiilor de luare de mită. Curtea a subliniat că nu acceptă motivarea primei instanțe, conform căreia declarațiile privind comportamentul ilegal al unei persoane trebuie să fie probate mai întâi în procedurile penale. Cu toate acestea, trebuie de accentuat faptul că dreptul la libertatea de exprimare nu poate oferi ziarelor un drept absolut de a acționa într-un mod iresponsabil, învinuind persoanele de comiterea ilegalităților, în absența bazei de fapt la momentul publicării (a se vedea *Bladet Tromsø and Stensaas v. Norway* [GC], no. 21980/93, § 66, ECHR 1999 III) și fără a le oferi posibilitatea de a se opune acuzațiilor. Există limite la dreptul lor de a răspândi informații publicului și trebuie să fie instituită o balanță între acest drept și drepturile celor afectați.

Mai mult, Curtea a avut în vedere și comportamentul neprofesionist al ziarului reclamant și suma relativ modestă a daunelor care au fost achitate în cadrul procedurilor civile de defăimare.

Având în vedere toate circumstanțele acestei cauze, Curtea a considerat că soluția instanțelor naționale a stabilit o balanță justă între interesele petiționarului în procedurile naționale și cele ale ziarului reclamant.

În lumina celor expuse mai sus și a faptului că ziarul reclamant a acționat în flagrant, încălcând obligațiile unui jurnalism responsabil, ingerința în exercitarea dreptului său la libera exprimare a fost justificată. Prin urmare, nu a avut loc violarea art. 10 CEDO.

OPINIA SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI BONELLO SUSȚINUTĂ DE JUDECĂTORII DAVID THÓR BJÖRGVINSSON ȘI ŠIKUTA

Obligația impusă reclamantului de instanțele judecătorești naționale de a plăti despăgubiri și de a publica o dezmințire a constituit, din punctul meu de vedere, o încălcare a articolului 10 al Convenției, și anume, a prevederilor ce țin de libertatea de exprimare. De aceea, am votat fără ezitare în favoarea unei hotărâri în acest sens.

Ziarul reclamant, prin cele două articole contestate, a înaintat directorului liceului „Spiru Haret” un șir de acuzații. Câteva dintre acestea au un caracter mai puțin grav, iar una, ce ține de luare de mită și corupție, prezintă cel mai înalt grad de pericol social.

Din cele patru acuzații mai puțin grave, primele două par a fi incontestabile: clasele liceului sunt supraaglomerate și elevii nu beneficiază de condiții adecvate. A treia acuzație, potrivit căreia directorul liceului a cheltuit bani pentru amenajarea propriului birou, de asemenea, corespunde realității, de altfel, ca și faptul că directorul liceului a folosit fondurile școlii pentru renovarea altor părți ale liceului. După părerea mea, este absolut oportun să conchid că în cazul insuficienței de fonduri pentru acoperirea tuturor necesităților liceului, utilizarea banilor publici pentru amenajarea biroului directorului nu trebuia să fie o prioritate. Cu siguranță, este vorba de o constatare subiectivă, acceptabilă, discutabilă sau contradictorie, dar protejată de prevederile articolului 10.

Centrul Independent de Jurnalism

A patra acuzație, potrivit căreia ziarul școlii publice „doar articole despre relații de dragoste și sex”, nu este deloc ofensatoare; relațiile de dragoste și educația sexuală reprezintă obiective importante ale oricărui sistem de învățământ care se respectă. Indiferent de faptul dacă critica invocată este acceptabilă sau discutabilă, aceasta oricum rămâne a fi o constatare subiectivă, binevenită sau nedorită, dar protejată.

A cincia acuzație adusă de ziar directorului liceului, potrivit căreia cel din urmă lua mită în sumă de 200-500 dolari SUA pentru înscrierea elevilor la școală, se încadrează într-o altă categorie și urmează a fi examinată în conformitate cu criteriile demult stabilite de precedentul judiciar al Curții, ce ține, în special, de libertatea discuțiilor democratice pe teme de interes public. O atare acuzație, după părerea mea, trebuie să presupună investigarea faptului existenței sau lipsei corupției în sistemul de învățământ public. O altă întrebare este dacă, pentru invocarea articolului 10, este nevoie ca caracterul „veridic” al declarațiilor publicate de ziare în cadrul dezbaterilor deschise pe teme de interes public, să fie demonstrat, sau este suficient ca acestea să fie bazate pe argumente verificabile (doctrina „substratului factologic suficient”).

Pe parcursul procedurilor judiciare locale, ziarul a chemat trei martori independenți, care au confirmat că trebuiau să-l plătească pe directorul liceului pentru a asigura înscrierea copiilor la liceu. Instanța de judecată națională care a audiat acești martori „nu are nici un motiv să nu creadă martorii LV, CG și MN”. Cu toate acestea, ulterior, instanța de judecată a hotărât să nu admită probele acestora invocând motive pe care le consider cel puțin bizare. Cu toate că instanța de judecată a crezut cei trei martori, aceasta a constatat că „pentru a declara pe cineva vinovat de luare de mită, este nevoie de o sentință de constatare a acestui fapt. În lipsa unei astfel de sentințe, directorul liceului nu poate fi acuzat de luare de mită”. Bine. Acum știm că este funcția măreață a presei libere cu statut de „câine de pază” – de a da publicității copiile unor astfel de sentințe.

După părerea instanței judecătorești naționale, chiar dacă o mie de martori credibili ar fi jurat că directorul liceului ia mită, instanța de judecată oricum ar fi găsit ziarul vinovat de calomnie, deoarece acesta nu a pus la dispoziția cititorilor săi sentința care ar constata vina directorului. Mă deranjează nu atât lipsa unei sentințe împotriva directorului, cât faptul că acuzațiile serioase confirmate de martorii credibili au fost neglijate și nu a fost inițiată o anchetă în acest sens. Dat fiind faptul că nimeni nu s-a deranjat să-l acuze pe director, ziarul va trebui să aștepte mult timp, mai mult sau mai puțin o veșnicie, pronunțarea unei sentințe care se confirme sau infirme vina acestuia. Democrația contemporană presupune că urmării penale îi este supusă persoana care aduce acuzații credibile, și nu persoana împotriva căreia sunt îndreptate atare acuzații. Și ar fi bine ca câinele de gardă să nu latre, chiar dacă dispune de probe demne de încredere. Înainte de a ajunge la această concluzie, uitasem că este datoria presei libere să păstreze tăcerea eternă, așteptând o sentință care poate niciodată nu va fi pronunțată.

Curtea de la Strasbourg s-a distanțat – pe bună dreptate – de la teoria destul de stranie a instanței judecătorești naționale. Însă, cu toate acestea, Curtea s-a pronunțat împotriva ziarului pentru că acesta a făcut publice acuzațiile de luare de mită de către persoane publice, confirmate de martori calificați de instanțele judecătorești naționale ca fiind credibili.

Libertatea de exprimare ar suferi un declin dacă ziarele ar fi pedepsite, cu aprobarea Curții, pentru generarea dezbaterilor publice pe teme de importanță civică majoră, prin publicarea informației demne de încredere – calificate ca fiind credibilă de către instanțele judecătorești naționale. Viziunea mea asupra responsabilităților mijloacelor mass-media sănătoase și viguroase – cineva le-a numit „câine de pază al societății” când încă nu și-a revenit pe deplin de la supradoza de optimism – le plasează mai presus de publicarea comunicatelor de presă cenzurate și publicate de autorități. Acum mi se spune că sunt indus în eroare.

Centrul Independent de Jurnalism

Spre deosebire de Curte, nu aş susţine cu vehemenţă argumentul ce ţine de „comportamentul neprofesionist” al reclamantului sau că jurnalismul trebuie practicat cu responsabilitate, în conformitate cu normele de etică profesională. Eu, personal, nu consider comportamentul ziarului reclamant drept negativ, dar, în scopul acestei opinii, sunt pregătit să mă alătur majorităţii şi să susţin că comportamentul a avut un caracter negativ. Care sunt, în acest caz, concluziile logice? Şi eu aş plasa buna guvernarea şi bunul comportament profesional la acelaşi nivel. Însă, dacă respectarea normelor ce ţin de bunul comportament profesional ar eşua, eu oricum aş opta pentru prevalarea bunei guvernări asupra profesionalismului jurnaliştilor. Adevărul este că în cauza dată, Curtea a pus mai multă valoare pe comportamentul profesional şi nu pe descoperirea corupţiei.

Faptele ne indică că ziarul a făcut investigaţii bazate pe zvonurile persistente, a descoperit trei martori ai căror credibilitate nu era dubioasă şi care au confirmat declaraţiile prin jurământ, dându-şi seama de răspunderea pe care o duc pentru depoziţii false şi victimizare. Curtea a pedepsit ziarul nu pentru publicarea informaţiei false (dacă acesta ar fi cazul, m-aş fi grăbit să mă alătur majorităţii cu un zel emfatic), ci pentru „comportament neprofesionist” care, în orice caz, nu era deloc influent. Voi explica mai târziu cum acest fenomen distorsionează complet rezultatele exerciţiului de proporţionalitate.

Aşa-numitul „comportament neprofesionist” invocat de Curte pare să rezide în faptul că ziarul a identificat primul său martor credibil înainte de publicarea articolelor, iar pe cel de-al doilea şi al treilea martor credibil – după publicare. Această constatare pare să-i dea o importanţă mai mare temporizării şi nu adevărului, calendarului şi nu descoperii corupţiei.

O altă vină a ziarului, potrivit Curţii, a constat în faptul că acesta nu a solicitat opinia directorului liceului. Şi care este sensul învinuirii date? Să presupunem că ziarul, suferind de un acces de tact jurnalistice ieşit din comun, a întrebat directorul înainte de publicare: este adevărat că luaţi mită? Răspunsul ar fi fost „da” sau „nu”, însă nu e greu să ghiceşti care din cele două răspunsuri ar fi mai verosimil. Dacă directorul ar nega corupţia (ce surprinzător!), ziarul trebuia să tacă pentru întotdeauna sau să publice informaţia credibilă descoperită? Instanţa de judecată naţională şi Curtea de la Strasbourg răspund diferit la întrebarea vizată. Instanţa de judecată naţională răspunde că ziarul nu putea să publice niciun fel de informaţie, dată fiind lipsa unei sentinţe care ar confirma faptul luării de mită de către directorul liceului. Un suport puternic pentru dezbaterile democratice şi libertatea exprimării.

Din păcate, Curtea de la Strasbourg a depăşit toate aşteptările: ziarul a generat conflict prin faptul că nu a adresat întrebarea răspunsul la care era absolut previzibil şi, în orice caz, deloc influent. Ziarele (şi cititorii acestora) îşi pierd dreptul pentru libera exprimare, dacă jurnalistul nu întreabă persoana considerată, cu suport probatoriu, vinovată de comiterea unei infracţiuni, indiferent de faptul dacă persoana are spirit civic suficient pentru a-şi recunoaşte vina sau preferă să o nege. Nu adresa întrebări prosteşti şi ai probleme la Strasbourg. La această etapă Curtea nu mai beneficiază de susţinerea mea.

Curtea, de asemenea, a învinuit ziarul pentru refuzul de a publica replica directorului liceului. Cu siguranţă, se confundă două probleme separate. Dacă ziarul a refuzat nejustificat să publice replica, acesta urma să fie sancţionat – pe bună dreptate – de organul naţional competent în domeniul eticii comunicării, pentru încălcarea responsabilităţilor etice ale jurnaliştilor. Însă, în baza unei încălcări a responsabilităţii etice, ulterioare publicării articolului de defăimare pretinsă, ziarul nu poate fi învinuit retroactiv de defăimare – redactorul poate fi acuzat de nerespectarea normelor de etică profesională, însă, nici într-un caz, de calomnie. Curtea nu a sesizat diferenţa între aceste două aspecte, care urmează a fi examinate separat. În schimb, Curtea a susţinut acuzaţia de defăimare şi a constatat deficitul eticii profesionale.

Pentru a confirma respectul instanţelor judecătoreşti naţionale faţă de libertatea de exprimare, Curtea a invocat „suma relativ modestă a daunelor” achitate de ziar. Eu nu cred că guvernul respondent a avut de câştigat de pe urma succesului obţinut.

Centrul Independent de Jurnalism

Mă tem că hotărârea dată a negat totalmente protecția libertății de exprimare. Jurnaliștilor li s-a insinuat la ce să se aștepte dacă publică orice materiale inconveniente autorităților statale, indiferent de cât de stringentă este necesitatea socială și cât de suficiente sunt probele, și dacă comportamentul lor profesional lasă de dorit. Chiar dacă faptele alarmante sunt confirmate prin probe suficiente, în cadrul exercițiului de balansare pentru determinarea proporționalității, nerespectarea normelor de conduită profesională este considerată de Curtea de la Strasbourg o încălcare mai serioasă decât suprimarea dezbaterilor democratice privind corupția în domeniul public. Cu alte cuvinte, după părerea Curții, necesitatea socială de a lupta cu un jurnalism neprofesionist este mai stringentă decât combaterea corupției. „Efectul descurajant” al sancțiunilor împotriva libertății presei ocolit de precedentul judiciar al Curții, s-a materializat într-o nouă hotărâre.

Salman Rushdie, victima fatwa, a remarcat: ce este libertatea exprimării? Fără libertatea de a ofensa, aceasta nu mai există. Poate că libertatea exprimării trebuie să-și înceteze existența odată ce ofensează – nici aceasta nu m-ar întrista extrem de mult. Concluzia acestei teorii rezidă în faptul că libertatea exprimării, de asemenea, își încetează existența atunci când este pedepsită pentru promovarea discuțiilor publice bazate pe declarații privind criminalitatea autorităților publice confirmată de martori recunoscuți credibili, dar într-o modalitate considerată neprofesională. Când respectarea bunei practici profesionale prevalează asupra căutării adevărului, vine o zi tristă pentru libertatea exprimării.

PARLAMENTUL
REPUBLICII MOLDOVA

ПАРЛАМЕНТ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

LEGE
privind modificarea și completarea unor acte legislative

nr. 141-XVI din 26.06.2008

Monitorul Oficial nr.140-142/572 din 01.08.2008

* * *

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – Legea nr.17-XVI din 15 februarie 2007 cu privire la protecția datelor cu caracter personal (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.107-111, art.468), se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 11:

la alineatul (1):

după sintagma „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal” se introduce textul „(denumit în continuare *Centru*)”;

alineatul se completează în final cu textul: „Centrul dispune de ștampilă și de antet cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova și cu denumirea sa. Antetul conține și adresa Centrului.”

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Personalul Centrului este format din funcționari publici și din salariați contractuali încadrați prin concurs, în condițiile legislației în vigoare.

Structura Centrului, personalul-limită și atribuțiile funcționarilor și ale salariaților se reglementează printr-un regulament aprobat de Parlament.”

la alineatul (3), sintagma „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal” se substituie prin cuvântul „Centru”;

la alineatul (4), sintagma „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal” și cuvântul „centrului” se substituie, respectiv, prin cuvântul „Centru” și cuvântul „Centrului”;

la alineatul (5):

în partea introductivă, sintagma „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal” se substituie prin cuvântul „Centru”;

la litera k), cuvântul „centrului” se substituie prin cuvântul „Centrului”;

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

Centrul Independent de Jurnalism

„(6) Centrul prezintă Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului, anual, pînă la data de 15 martie, raportul de activitate pentru anul calendaristic precedent. Raportul anual al Centrului se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”

la alineatul (7), sintagma „Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal” se substituie prin cuvîntul „Centrului”; articolul se completează cu alineatele (8) și (9) cu următorul cuprins:

„(8) În exercitarea atribuțiilor, funcționarii Centrului au dreptul la acces liber în încăperile și pe teritoriul deținătorilor de date cu caracter personal, precum și la documentele necesare, cu excepția documentelor care conțin informații atribuite la secret de stat.

(9) Persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelele prezintă Centrului materialele și documentele solicitate cu privire la protecția datelor cu caracter personal în termen de 15 zile, dacă în solicitare nu se prevede un alt termen.”

2. După articolul 11 se introduce articolul 11¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 11¹**. Directorul și directorul adjunct al Centrului

(1) Centrul este condus de un director, care este numit în funcție de Parlament cu votul majorității deputaților aleși, la propunerea, după caz, a Președintelui Parlamentului, a unei fracțiuni parlamentare sau a cel puțin 15 deputați, pentru un mandat de 5 ani. Persoana numită poate ocupa funcția de director nu mai mult de două mandate consecutive.

(2) Directorul efectuează conducerea generală a Centrului, coordonează activitatea funcționarilor, angajează și eliberează personalul Centrului, stabilește obligațiile de serviciu ale salariaților, organizează pregătirea rapoartelor anuale și le prezintă în plenul Parlamentului, reprezintă instituția în țară și peste hotare.

(3) În exercitarea atribuțiilor sale, directorul este asistat de un adjunct, care este numit în funcție de Parlament, la propunerea directorului Centrului, pentru un mandat de 5 ani. În absența directorului Centrului, directorul adjunct îndeplinește temporar atribuțiile acestuia.

(4) Poate fi numită în funcția de director sau director adjunct al Centrului orice persoană care deține cetățenia Republicii Moldova, are studii superioare juridice, experiență profesională de cel puțin 5 ani în domeniul apărării drepturilor și a libertăților omului.

(5) Funcția de director și cea de director adjunct al Centrului sînt asimilate din punctul de vedere al demnității publice și al drepturilor salariale funcțiilor de conducere din autoritățile publice centrale.

(6) Pe perioada exercitării mandatului, directorul și directorul adjunct al Centrului nu pot face parte din partide sau din alte structuri politice, nu pot practica alte activități publice sau private, cu excepția activității didactico-științifice, nu au dreptul să dețină, direct sau indirect, valori mobiliare la societăți comerciale sau întreprinderi cu obiect de activitate în domenii care se află în competența Centrului.

(7) Directorul și directorul adjunct al Centrului continuă să se afle în exercițiul funcțiunii pînă la preluarea funcțiilor de către succesorii lor, cu excepția cazurilor de încetare a exercitării atribuțiilor înainte de termen.

(8) Mandatul directorului și cel al directorului adjunct al Centrului încetează înainte de termen în caz de:

a) demisie;

b) incompatibilitate cu alte funcții publice sau private;

c) revocare din funcție;

d) imposibilitate de a exercita mandatul mai mult de 90 de zile, constatată prin examen medical de specialitate;

Centrul Independent de Jurnalism

e) deces.

(9) Propunerea de revocare din funcție a directorului Centrului poate fi înaintată, după caz, de Președintele Parlamentului, de o fracțiune parlamentară sau de cel puțin 15 deputați în următoarele cazuri:

- a) încălcare gravă a obligațiilor funcționale prevăzute de legislație;
- b) rămânere definitivă a unei sentințe de condamnare.

(10) Propunerea de revocare din funcție a directorului adjunct al Centrului poate fi înaintată de directorul Centrului, de o fracțiune parlamentară sau de cel puțin 15 deputați în următoarele cazuri:

- a) încălcare gravă a obligațiilor funcționale prevăzute de legislație;
- b) rămânere definitivă a unei sentințe de condamnare.”

3. Articolul 12:

la alineatul (1), sintagma „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal” se substituie prin cuvântul „Centru”;

la alineatul (3), sintagma „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal” se substituie prin cuvântul „Centru”.

4. La articolul 14 alineatul (3), sintagma „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal” se substituie prin cuvântul „Centru”.

5. Articolul 16:

la alineatul (4), sintagma „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal” se substituie prin cuvântul „Centru”;

la alineatul (5), sintagma „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal” se substituie prin cuvântul „Centru”.

Art.II. – Legea nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.35-38, art.148), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La anexa nr.3, după compartimentul „Centrul pentru Drepturile Omului” se introduce un nou compartiment cu următorul cuprins:

„Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	
Director	5000
Director adjunct	4500”

2. La anexa nr.4, după compartimentul „Centrul pentru Drepturile Omului” se introduce un nou compartiment cu următorul cuprins:

„Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	
Șef direcție	1500 – 2250

Centrul Independent de Jurnalism

Şef secție	1400 – 2100
Consultant principal	1200 – 1800
Consultant superior	1100 – 1650”.

Chişinău, 26 iunie 2008.
Nr.141-XVI.

PARLAMENTUL
REPUBLICII MOLDOVA

ПАРЛАМЕНТ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

HOTĂRÎRE
asupra raportului cu privire la activitatea Consiliului
Coordonator al Audiovizualului în anul 2007

nr. 159-XVI din 04.07.2008

Monitorul Oficial nr.122-124/481 din 11.07.2008

* * *

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art.1. – Se ia act de raportul cu privire la activitatea Consiliului Coordonator al Audiovizualului în anul 2007.

Art.2. – Consiliul Coordonator al Audiovizualului va analiza propunerile înaintate de organele de lucru ale Parlamentului și de deputați și va elabora, în termen de 2 luni, un program de măsuri în vederea optimizării activității sale, precum și a tuturor instituțiilor audiovizualului din țară.

Art.3. – Controlul asupra realizării prezentei hotărîri revine Comisiei pentru cultură, știință, învățămînt, tineret, sport și mijloace de informare în masă a Parlamentului.

Chișinău, 4 iulie 2008.
Nr.159-XVI.

PARLAMENTUL
REPUBLICII MOLDOVA

ПАРЛАМЕНТ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

LEGE

**cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor
cu Caracter Personal, structurii, personalului-limită și a modului de finanțare
a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal**

nr. 182-XVI din 10.07.2008

Monitorul Oficial nr.140-142/578 din 01.08.2008

* * *

În conformitate cu Legea nr.17-XVI din 15 februarie 2007 cu privire la protecția datelor cu caracter personal, Parlamentul adoptă prezenta lege ordinară.

Art.1. – Se aprobă:

- a) Regulamentul Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, conform anexei nr.1;
- b) structura Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, conform anexei nr.2;
- c) personalul-limită al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, în număr de 21 de unități.

Art.2. – Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal este finanțat din contul mijloacelor bugetului de stat.

Art.3. – Guvernul, de la 1 ianuarie 2009:

- a) va deschide finanțarea Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;
- b) va asigura Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal cu sediu;
- c) va asigura transmiterea către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal a tuturor materialelor referitoare la protecția datelor cu caracter personal.

Art.4. – Prezenta lege intră în vigoare la data adoptării.

Anexa nr.1

REGULAMENTUL
Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, denumit în continuare *Centru*, este o autoritate publică autonomă, independentă față de alte autorități publice, persoane fizice și juridice, care își exercită atribuțiile ce îi sînt date în competență prin Legea nr.17-XVI din 15 februarie 2007 cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

2. Centrul are drept obiectiv apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, în special a dreptului la viață privată în legătură cu prelucrarea și transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal.

3. În activitatea sa, Centrul se călăuzește de Constituția Republicii Moldova, de Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, de Protocolul adițional la Convenție, de alte acorduri internaționale la care Republica Moldova este parte, de Legea cu privire la protecția datelor cu caracter personal, de prezentul regulament, precum și de alte acte normative.

4. Sediul permanent al Centrului se află în municipiul Chișinău.

II. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA CENTRULUI

1. Centrul este condus de director, numit în funcție în condițiile Legii cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

2. Directorul Centrului își exercită atribuțiile prin emiterea de ordine și dispoziții.

3. Directorul Centrului exercită următoarele funcții:

a) organizează și coordonează activitatea Centrului;

b) urmărește modul de aplicare a legislației privind prelucrarea datelor cu caracter personal;

c) asigură informarea deținătorilor de date cu caracter personal și a persoanelor vizate în procesul de prelucrare a datelor cu caracter personal despre drepturile și obligațiile ce le revin;

d) semnează preîntîmpinări și prescripții, decizii privind suspendarea, încetarea prelucrării, ștergerea parțială ori integrală a datelor prelucrate cu încălcarea cerințelor legislației;

e) adresează cereri în justiție pentru apărarea drepturilor subiecților datelor cu caracter personal și reprezintă interesele acestora în instanța judecătorească;

Centrul Independent de Jurnalism

f) semnează documentele financiare, bancare, dările de seamă ale Centrului și poartă răspundere personală pentru activitatea economico-financiară a acestuia;

g) aprobă regulamentele de ordine interioară ale Centrului;

h) angajează și eliberează din serviciu personalul Centrului;

i) aprobă obligațiile funcționale ale personalului Centrului;

j) stabilește personalului Centrului, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, salariile funcției, soluționează chestiunile ce țin de stabilirea sporurilor la salariu și de acordarea primelor;

k) acordă concedii personalului Centrului;

l) aplică sancțiuni disciplinare personalului Centrului;

m) soluționează chestiuni ce țin de perfecționarea profesională a personalului Centrului, de stagierea și trimiterea în delegații a acestora;

n) asigură cooperarea cu autoritățile publice centrale și locale, cu mijloacele de informare în masă, cu asociațiile obștești, precum și cu instituțiile similare din străinătate.

4. Directorul Centrului prezintă în plenul Parlamentului raportul de activitate al Centrului pentru anul calendaristic expirat.

5. În exercitarea atribuțiilor sale, directorul Centrului este ajutat de un director adjunct, numit în funcție în condițiile Legii cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

6. Directorul adjunct al Centrului îndeplinește următoarele atribuții:

a) în absența temporară a directorului, asigură interimatul funcției acestuia;

b) coordonează activitatea subdiviziunilor Centrului potrivit dispoziției directorului;

c) avizează actele elaborate de subdiviziunile a căror activitate o coordonează;

d) coordonează activitatea de elaborare a raportului anual de activitate al Centrului, a proiectului bugetului anual al Centrului, a instrucțiunilor cu caracter normativ, precum și alte lucrări potrivit dispoziției directorului Centrului;

e) îndeplinește alte atribuții stabilite de directorul Centrului.

7. Personalul Centrului este format din funcționari publici și salariați contractuali, încadrați prin concurs în condițiile legii.

8. Personalul Centrului dispune de legitimații de serviciu, al căror model este aprobat de director.

9. Personalul Centrului în exercițiul funcțiunii are următoarele îndatoriri:

a) să exercite atribuțiile de serviciu în strictă conformitate cu legislația în vigoare;

b) să-și onoreze obligațiile funcției cu profesionalism și promptitudine;

c) să respecte cu strictețe normele deontologice și de ordine interioară ale Centrului;

d) să-și perfecționeze permanent pregătirea profesională.

10. În exercițiul atribuțiilor de serviciu, personalul Centrului nu are dreptul:

a) să practice orice altă activitate remunerată, cu excepția activității științifice, pedagogice și de creație;

b) să primească sau să acorde recompense bănești sau alte avantaje necuvenite, ce contravin intereselor legitime ale societății și ale statului;

Centrul Independent de Jurnalism

c) să-și exercite împuternicirile de serviciu în scop de publicitate.

III. ATRIBUȚIILE SUBDIVIZIUNILOR CENTRULUI

1. Centrul este constituit din subdiviziuni conduse de șefi, numiți în funcție de către directorul Centrului.

2. În dependență de domeniile de competență, subdiviziunile Centrului îndeplinesc următoarele atribuții:

a) Direcția evidență și control al deținătorilor de date cu caracter personal:

- ține evidența prelucrărilor de date cu caracter personal și a deținătorilor acestor date, administrează registrele instituite de Centru și elaborează normele tehnice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal;

- efectuează controale prealabile și investigații, aplică, după caz, sancțiuni și monitorizează procesul aducerii la îndeplinire de către deținătorii de date cu caracter personal a măsurilor legale dispuse de Centru;

- autorizează prelucrarea și transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal în cazurile prevăzute de lege;

- îndeplinește alte atribuții stabilite de directorul Centrului;

b) Direcția relații externe și integrare europeană:

- organizează activitatea de relații externe a Centrului și de implementare a planului de măsuri cu privire la realizarea aspirațiilor de integrare europeană ale Republicii Moldova în domeniul protecției datelor cu caracter personal;

- efectuează studii și analize cu privire la legislația și practica internațională referitoare la prelucrarea și protecția datelor cu caracter personal;

- îndeplinește alte atribuții stabilite de directorul Centrului;

c) Direcția juridică și relații cu publicul:

- reprezintă în instanțele judecătorești interesele Centrului, ale persoanelor fizice și juridice lezate în drepturi;

- elaborează proiecte și avize asupra proiectelor de acte normative cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal, precum și proiectele de ordine și de dispoziții ale directorului Centrului;

- gestionează activitatea de relații cu publicul și de soluționare a petițiilor adresate Centrului;

- îndeplinește alte atribuții stabilite de directorul Centrului;

d) Direcția economico-financiară și planificare:

- gestionează patrimoniul, coordonează activitatea contabilă și de elaborare a proiectului bugetului anual al Centrului;

- ține evidența și gestionează raporturile de muncă ale personalului Centrului;

- îndeplinește alte atribuții stabilite de directorul Centrului.

IV. CONSILIUL CONSULTATIV

1. În scopul acordării de consultanță și de asistență Centrului, pe lângă acesta se creează, pe principii de voluntariat, Consiliul consultativ.

2. Președinte al Consiliului consultativ este directorul Centrului.

Centrul Independent de Jurnalism

3. În componența Consiliului consultativ, în mod obligatoriu, vor fi incluși: președinții Comisiei pentru securitatea națională, apărare și ordinea publică și Comisiei pentru drepturile omului ale Parlamentului, reprezentanți ai Aparatului Parlamentului, Aparatului Președintelui Republicii Moldova, Aparatului Guvernului, ai organelor administrației publice centrale și locale, ai asociațiilor obștești care activează în domeniul protecției drepturilor omului în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal.

4. Componența nominală și Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului consultativ se aprobă de către directorul Centrului.

5. Membrii Consiliului consultativ sînt obligați să nu dezvăluie informațiile confidențiale și datele cu caracter personal obținute în cadrul activității respective.

Anexa nr.2

STRUCTURA

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal

Directorul

Directorul adjunct

Direcția evidență și control al deținătorilor de date cu caracter personal

Direcția relații externe și integrare europeană

Direcția juridică și relații cu publicul

Direcția economico-financiară și planificare

Legile Republicii Moldova

182/10.07.2008 Lege cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal // *Monitorul Oficial* 140-142/578, 01.08.2008

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Centrul Independent de Jurnalism

DECIZIE **cu privire la eliberarea autorizației de retransmisie** **pentru „INTERMEDIA” SRL**

nr. 63 din 25.06.2008

Monitorul Oficial nr.122-124/362 din 11.07.2008

* * *

Prin Decizia CCA nr.48 din 27.05.2008 solicitarea Agenției de televiziune „INTERMEDIA” SRL privind eliberarea autorizației de retransmisie pentru distribuirea prin satelit a programelor canalului „Ren TV” din Federația Rusă a fost respinsă pe motiv că: a) retransmisia programelor canalului „Ren TV” din Federația Rusă, conform Contractului nr.A-05/08-MC din 29.11.2007, se efectuează integral; b) pe teritoriul Republicii Moldova sînt interzise spre difuzare mai multe emisiuni ale canalului „Ren TV”, inclusiv "Очевидец" – 90 min., luni; "Час суда" – 45 min., de luni pînă vineri (225 min. săptămînal); "Очевидец смешное" – 45 min., sîmbătă; "Очевидец страшное" – 45 min., duminică; "Вечер с Тиграном Кеосаяном" – 15 min., de luni pînă joi (60 min. săptămînal); "Рекламный Облом" – 30 min., sîmbătă; "Сеанс для взрослых" – 120 min., sîmbătă – duminică (240 min. săptămînal); c) „INTERMEDIA” SRL, obligîndu-se să retransmită integral „Ren TV” pe teritoriul Republicii Moldova... produce un vid de program de circa 12 ore; d) ca distribuitor de servicii, „INTERMEDIA” SRL nu are drepturi legale de producător și difuzor de emisiuni, cu care ar putea acoperi acest vid de program audiovizual.

La 19.06.2008 Agenția de televiziune „INTERMEDIA” SRL a declarat că „...nu este de acord cu Decizia CCA nr.48 din 27.05.2008 și solicită o examinare repetată a cererii privitor la eliberarea Autorizației pentru retranslarea telecanalului „Ren TV” prin intermediul satelitului și radio-releului”.

Ca urmare a examinării „Declarației” și în conformitate cu prevederile art.28 (2), (6) a și c) al Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.06 și art.30-35 ale Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Cererea repetată a întreprinderii „INTERMEDIA” SRL din mun.Chișinău (director Reabov V.) privind eliberarea Autorizației de retransmisie pentru distribuirea prin satelit a programelor canalului „Ren TV” din Federația Rusă SE RESPINGE (S-a votat: 1 pro, 6 contra).

Motivația: „INTERMEDIA” SRL din mun.Chișinău (director Reabov V.)

- a) nu s-a conformat sugestiilor, propunerilor membrilor CCA, exprimate în ședința publică din 27.05.2008;
- b) nu a prezentat structura ofertei serviciilor de programe retransmise;
- c) nu a întocmit un concept general al serviciului de programe a cărui retransmisie o solicită;
- d) nu a prezentat un acord cu producătorul de programe preconizat pentru retransmisia integrală a programelor canalului „Ren TV” din Federația Rusă.

Centrul Independent de Jurnalism

Art.2. Întreprinderii „INTERMEDIA” SRL i se recomandă, în termen rezonabil, să completeze, în conformitate cu rigorile legislației, dosarul nominalizat. Cererea privind eliberarea Autorizației de retransmisie prin satelit va fi examinată ulterior.

Art.3. Controlul asupra executării prezentei Decizii îl exercită Direcția expertiză și Licențiere.

Chișinău, 25 iunie 2008.

Nr.63.

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

DECIZIE

**cu privire la retragerea licenței de emisie eliberate întreprinderii
„Elecservice-prim” SRL din mun.Bălți pentru studioul TV
prin cablu „ESP” din aceeași localitate**

nr. 68 din 25.06.2008

Monitorul Oficial nr.122-124/363 din 11.07.2008

* * *

La 12.04.2005, prin Decizia CCA nr.25, întreprinderii „Elecservice-prim” SRL din mun.Bălți i-a fost eliberată Licența de emisie nr.013437 pentru retransmisia canalelor TV în mun.Bălți. Recent, întreprinderea nominalizată a solicitat retragerea licenței de emisie pe motiv că rețeaua de cablu a fost vîndută.

În temeiul celor constatate și în baza art.27 (1) lit.h) al Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006, art.27, 38 (1), d) ale Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Centrul Independent de Jurnalism

Art.1. Se retrage Licența de emisie seria A MMII, nr.013437 din 12.04.2005, eliberată întreprinderii „Elecservice-prim” SRL din mun.Bălți pentru studioul de televiziune prin cablu „ESP” din aceeași localitate.

Art.2. Dosarul studioului TV prin cablu „ESP” se păstrează în arhivă.

Art.3. Modificările respective se introduc în Registrul de licențiere.

Art.4. Controlul asupra executării prezentei Decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere.

Chișinău, 25 iunie 2008.

Nr.68.

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

DECIZIE

cu privire la serviciile de programe difuzate de canalul TV
„Боец” (Federația Rusă)

nr. 69 din 25.06.2008

Monitorul Oficial nr.122-124/364 din 11.07.2008

* * *

Asociația Patronală a Radiodifuzorilor din Republica Moldova cere reexaminarea Deciziei nr.27 din 22 februarie 2007, prin care Consiliul Coordonator al Audiovizualului a interzis retransmisia pe teritoriul Republicii Moldova a programelor canalului de televiziune „Боец” din Federația Rusă.

Centrul Independent de Jurnalism

În cadrul ședinței publice s-a propus ca retransmisia serviciului de programe difuzat de canalul TV „Боеи” (Federația Rusă) pe teritoriul Republicii Moldova să fie efectuată de către distribuitorii de servicii numai în intervalul orar 22.00-07.00, cu respectarea următoarelor condiții tehnice și de informare a abonatului:

- a) receptorul abonatului trebuie să fie prevăzut cu un sistem de blocare a accesului, denumit în continuare sistem de control parental, diferit de sistemul de control al accesului la pachetele de servicii oferite;
- b) sistemul de control parental trebuie să permită accesul la serviciile de programe restricționate copiilor, în baza unui cod personal format din cel puțin 4 cifre; cifrele nu trebuie să fie vizibile pe ecran în momentul tastării;
- c) sistemul de control parental trebuie să fie perfect sincronizat cu programele din această categorie, trebuie să rămână activ pe toată perioada în care se oferă aceste categorii de programe, iar accesul trebuie să fie reblocat în orice situație în care se modifică contextul vizionării (schimbarea programului, trecerea sistemului de recepție în stare de veghe, la schimbarea decodorului sau a cartelei de acces, după realimentarea cu tensiune);
- d) în cadrul instrucțiunilor de utilizare, distribuitorul de servicii trebuie să explice, în termeni simpli și clari, modul de funcționare a sistemului de control parental, necesitatea stabilirii codului personal de acces și păstrarea confidențialității acestuia;
- e) în momentul punerii în funcțiune a sistemului de recepție, distribuitorul de servicii are obligația să stabilească, împreună cu abonatul, codul personal de acces; se recomandă evitarea stabilirii codului <<1234>> sau a unui cod format din aceeași cifră.

Unii membri ai CCA au considerat că revocarea Deciziei nominalizate este prematură din următoarele motive: programele canalului de televiziune „Боеи” din Federația Rusă conțin scene cu exces de violență și naturalism care pot acționa nefast asupra minorilor, influențându-le psihicul, pot fi preluate de ei la momentul aflării în afara supravegherii maturilor; retransmiterea programelor postului de televiziune „Боеи” contravine prevederilor **art.6 (2) al Codului audiovizualului** (Este interzisă difuzarea unor programe susceptibile de a afecta grav dezvoltarea fizică, mentală sau morală a minorilor), **art.7 (2) al Convenției Europene cu privire la Televiziunea Transfrontalieră**; propunerile Asociației Patronale a Radiodifuzorilor actualmente nu pot fi realizate din lipsă de posibilități tehnologice, materiale, financiare, asigurare, control etc.

În temeiul celor constatate, potrivit prevederilor Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Revocarea Deciziei CCA nr.27 din 22 februarie 2007 cu privire la serviciile de programe difuzate de canalul TV „Боеи” (Federația Rusă), solicitată de Asociația Patronală a Radiodifuzorilor din Republica Moldova, nu a întrunit numărul necesar de voturi (S-a votat: 3 pro, 4 contra).

Art.2. Prezenta Decizie se publică în Monitorul Oficial și se plasează pe pagina web a CCA.

Art.3. Controlul asupra executării prezentei Decizii îl exercită Direcția monitorizare și Direcția expertiză și licențiere.

Chișinău, 25 iunie 2008.

Nr.69.

CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI DIN
REPUBLICA MOLDOVA

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
ПО ТЕЛЕВИДЕНИЮ И РАДИО
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

DECIZIE

**cu privire la modificarea Deciziei „Cu privire la relațiile contractuale de locațiune
dintre distribuitorii de servicii audiovizuale” nr.14 din 12 februarie 2008**

nr.70 din 25.06.2008

Monitorul Oficial nr.122-124/365 din 11.07.2008

* * *

În conformitate cu art.40 al Codului audiovizualului nr.260-XVI din 27.07.2006 (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.131 din 18.08.2006), Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art.1. Decizia nr.14 din 12.02.2008 a Consiliului Coordonator al Audiovizualului (Monitorul Oficial, nr.69-71 din 04 aprilie 2008), se modifică după cum urmează:

În partea de constatare, cuvintele „Legii cu privire la arendă nr.861-XII din 14.01.92” se substituie prin cuvintele „Codului civil nr.1107-XV din 06.06.2002”.

Art.2. Prezenta decizie se publică în Monitorul Oficial și pe pagina web a Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Art.3. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Secretarul Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

Chișinău, 25 iunie 2008.

Nr.70.

[La început](#)